

Szerkesztő: G. Kiadó.
Nyomda és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Barona
Pop (Brasov) 10
Telef. 10
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047

1926. június 14. Hétfő

126. szám
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is lej. 5
Bukarestben — 4 — 5

UJ KELET

1. Ramassetter Rót
2. II. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjet drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 40—
Egy szám ára — — 2—

126. június 14. Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 126. szám

5686. Tamuz 2

Bratianu kormányképes ellenzéki koalíciót tervez Averescu ellen

Heves vita várható a mandátumok igazolása körül. Hogyan hajják végre a nemzeti párt újjászervezését?

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Senki sem tudja teljes bizonyossággal, hogy mi történik a politikai kulisszák mögött. A parlament megnyitásának időpontja egyre közeledik és helyzet semmivel sem tisztult a választások lezajlása óta. A politikai élet irányítói szatánul tárgyalnak, tanácskoznak, terveznek — és hallgatnak. Senki sem akarja elárulni, hogy mire készül. Ez ad aztán alkalmat a legválogatosabb kombinációknak, amelyekről utólag mindig kiderül, hogy semmi, vagy nagyon kevés közük a valósághoz. Egy bukaresti jelentés szerint például az utóbbi napokban a nemzeti párt vezetői és a parasztpárt hivatalos vezetői között tanácskozások folynak a regáli és erdélyi pártvezetés ügyében. A tanácskozások kedvező irányban folynak.

Dan Sever nyilatkozata

Ezzel szemben Dan Sever dr., a nemzeti párt egyik vezetője a nemzeti párt legközelebbi politikájáról a következő nyilatkozatot adta az Uj Kelet munkatársának:

Június végére pártkongresszust hívtunk egybe, amely hivatta van arra, hogy a párt elnököt megválassza. Eddig két elnöke volt a pártnak: Maniu Gyula és Jorga Nicolae professzor. Már hosszabb idő óta hallatszanak hangok a pártban, amelyek azt kívánják, hogy a nemzeti párt egységes vezetés alá kerüljön, annál is inkább, mert a vezeők közötti nézeteltérésektől a pártnak kára származhat. Ez az álláspont győzött és bizonyosra vehető, hogy a kongresszus Maniu Gyulát fogja a nemzeti párt elnökévé megválasztani. Nemcsak azért lesz Maniu Gyula a párt elnöke, mert a legutóbbi kamarai választások alkalmával bebizonyosodott, hogy a párt igazi ereje az erdélyi önszrománység feltétlen bizalmában gyökerezik, hanem azért is, mert több kérdésben a Maniu Gyula által elfoglalt álláspont bizonyult helyesnek és egyedül célravezetőnek. Jorga professzornak be kell látnia, hogy Maniu Gyula egyedül alkalmas személyiség a pártban, hogy a nemzeti párt szervezetének egységes irányítást tudjon adni és a realpolitika irányelveit megvalósítsa.

Ezen ezért nem tartom valószínűnek azt a hírt, amely szerint Jorga professzor a régi elnöki szervezet fenntartása mellett nyilatkozott volna. Bármennyire is demokratikus párt vagyunk egyébként, ez a kérdés még a kongresszus előtt fog végleges rendezést nyerni és a párt egység kereteit semmiben sem törheti meg.

Ugyancsak a választások eredményeképp át fogjuk szervezni az országos párt vezetését irányító 40 tagból álló végrehajtóbizottságot is, amelyben jelenleg régi királyságbeli elemek vannak preponderanciában. Az igazi erőviszonyok tisztázása után természetesen a párt vezetésének súlypontja Erdély oldalára billen át.

A parasztpárttal való fúzió

Egyes verziók szerint — vetették közbe — Maniu kijelentette, hogy a nemzeti párt és a parasztpárt fúzióját, vagy a legrövidebb időn belül keresztülvizsgálja, vagy lemond és visszavonul a politikai élettől. Megfelel-e ez a valószínűség?

Maniu Gyulának ezt a kijelentését nem tartom valószínűnek — mondotta Dan Sever. — A nemzeti párt elnöke most azon van, hogy a párt kereteit politikailag nem kompromittált elemekkel kibővítsék és a pártba új vérkeringést hozzon be. Egyszóval a nemzeti párt

reorganizációja és megacélozása a cél, hogy az elkövetkezendő küzdelmekben való értékéhez és erejéhez méltóan tudja helyét megállani. Tudommal egyébként Maniu a független párt híve és a parasztpárttal való fúzió feltételekhez kész, amelyeket — úgy gondolom — a parasztpárt még ma nem fog teljesíteni.

Tévedés azt hinni azonban, mintha a párt rekonstrukciója azt jelentené, hogy a kormányválság alkalmával a pártból kivált elemeket visszavegyük. Erre semmi szin alatt nem kerülhet sor és a fripturistáknak a pártban helyük többé nincsen.

Utcai harcokban robbant ki a cseh agrárvámok parlamenti vitája

Kommunisták és rendőrök véres küzdelme. Ötvenhat rendőr és több száz tüntető a kópviselő a sebesült. Képviselők atakja a szónoki emelvény ellen a prágai parlamentben

(Prága, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák agrárvámok parlamenti tárgyalása egyre szélesebb hullámokat vet, amely immár az ország belső békéjét is megbontani készül. A kommunisták tegnap nagy tüntetést tartottak, amelyre a rendőrség engedélyt adott. A Havlicsek-téren gyűltek össze a kommunisták szervezetei, hogy tiltakozzanak az agrárvámjavaslat ellen. Hatalmas rendőrkezdés hallgatta végig a gyűlést, amely megakadályozta, hogy a Havlicsek tere a város belsejébe vonuljanak a gyűlésezők. A tüntetők szembeszálltak a rendőrséggel, amely végül lovasrendőrök vágottak a tömeg közé. A kommunisták azonban ellenálltak és négyezer visszaverték a rendőrség rohamát, mely később visszahozta őket a városi parkba.

A parkból a rendőrségre hatalmas lövésport zúdítottak, több lovasrendőrt lerángattak a lóról és bantalmazták, majd néhány lövés dörögött el, mire a rendőrség megerősített csapatával újból a tömegnek rohant és egész a külvárosig kergette a kommunistákat. A kommunisták egyik csoportja azonban, elszakadva a főcsapatól, a városi parkban és a város különböző részein tovább folytatta a csatározást a rendőrséggel. Az eddigi megállapítások szerint 33 rendőr és igen sok tüntető sebesült meg.

A kommunisták tüntetése sokkal nagyobb arányokat öltött, mint ahogy az első jelentésekből kitűnik. Újabb és újabb jelentések jelentik: A hivatalos megállapítások szerint a tüntetők 56 rendőrt sebesítettek meg súlyosan. A kommunisták közül is sok sebesülés történt, de a számuk nem állapítható meg, mert a sebesültek legnagyobb részét magukkal vitték. A rendőrség azonban igen sok embert letartóztatott.

A letartóztatottak számát eddig még nem lehetett megállapítani. A gyűlés után a tömeg mindent elkövetett, hogy a Vencel térre jusson, ukozbán azonban a tér bejáratánál egy lovas és gyalogos rendőr csapat állította meg a tömeget. A menet vezetői egy teherautót, amelyről a szónokok beszéltek, tankul használtak fel és át akarták törni a lovasrendőrök kordonját. Egy lovasrendőrnek azonban sikerült a soffort ülésétől kiemelni. Így a gép megállott és a bentülőket letartóztatták. A tömeg erre hatalmas közpörrel felelt és csak az újabb megerősített rendőrcsapatoknak sikerült körrefogni őket és a rendőrségre kísérni.

Óriási botrány a kamarában

Az utcai tüntetésekkel kapcsolatosan a vámvámjavaslat tárgyalásán a parlamentben a kommunisták óriási botrányt csaptak. Hajnali négy órakor nyitották meg az ülést. Zadina előadó megkezdte beszédét felolvasni, mire a kommunisták túlkölteket, tüntettek, a padot verték és kel-peltek úgy, hogy minden emberi hang elveszett. Zadina nem zavartatta magát és tovább olvasta a beszédét. Az elnök hiába csengett, a zaj nemhogy lecsillapodott volna, hanem most már autószerűen kezdtek zongorogani. A beözönlött palotabőrök körbefogták az elnöki emelvényen beszéd Zadinat, hogy a rohamozó kommunistáktól megvédjék.

Képviselők és politikusok harca

Erre nagy dulaodás támadt a kommunisták és

Az ellenzék parlamenti akciójának előkészítése körül buzgó tevékenységet fejt ki a liberális párt, amely minden nést meg akar szakítani a kormánnyal, mert Averescu nem tartotta be az uralomrajutásakor vállalt kötelezettségeket. A párt egyes vezetői, köztük Bratianu Vintila volt pénzügyminiszter a többi ellenzéki pártokhoz való közeledést sürgetik, hogy együttes akciót indíthassanak már a mandátumok igazolása alkalmával. A továbbiakra nézve két felfogás uralkodik a pártban. Egyesek a nemzeti párt felé orientálódnak, amellyel szerintük könnyebb volna megegyezni. De számos híve van Bratianuék táborában a parasztpárttal való együttműködésnek is. Hír szerint a liberálisok még a jövő héten hivatalos jellegű tárgyalásokat kezdenek a másik két ellenzéki párttal arról is, hogy hajlandók lennének-e velük kormányképes koalícióra szövetkezni.

Utcai harcokban robbant ki a cseh agrárvámok parlamenti vitája

Kommunisták és rendőrök véres küzdelme. Ötvenhat rendőr és több száz tüntető a kópviselő a sebesült. Képviselők atakja a szónoki emelvény ellen a prágai parlamentben

(Prága, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák agrárvámok parlamenti tárgyalása egyre szélesebb hullámokat vet, amely immár az ország belső békéjét is megbontani készül. A kommunisták tegnap nagy tüntetést tartottak, amelyre a rendőrség engedélyt adott. A Havlicsek-téren gyűltek össze a kommunisták szervezetei, hogy tiltakozzanak az agrárvámjavaslat ellen. Hatalmas rendőrkezdés hallgatta végig a gyűlést, amely megakadályozta, hogy a Havlicsek tere a város belsejébe vonuljanak a gyűlésezők. A tüntetők szembeszálltak a rendőrséggel, amely végül lovasrendőrök vágottak a tömeg közé. A kommunisták azonban ellenálltak és négyezer visszaverték a rendőrség rohamát, mely később visszahozta őket a városi parkba.

A parkból a rendőrségre hatalmas lövésport zúdítottak, több lovasrendőrt lerángattak a lóról és bantalmazták, majd néhány lövés dörögött el, mire a rendőrség megerősített csapatával újból a tömegnek rohant és egész a külvárosig kergette a kommunistákat. A kommunisták egyik csoportja azonban, elszakadva a főcsapatól, a városi parkban és a város különböző részein tovább folytatta a csatározást a rendőrséggel. Az eddigi megállapítások szerint 33 rendőr és igen sok tüntető sebesült meg.

Az örök között. A padokban a koncert tovább tartott. A tribün ellen újabb és újabb rohamokat vezényeltek a kommunisták. Aktacsoomagok és tintatartók repültek és a zaj akkor érte el tetőpontját, amikor Adamek képviselő a vámvámjavaslat mellett emelkedett szólás a. Az összes zajongó szerszámok megszólaltak újból. Kereplők, trombiták, autótűk és szírek süvítették. Időközben a kommunisták írásos beadványt nyújtottak át az elnöknek, hogy azonnal hívja be Cerny miniszterelnököt, mert meg akarják írt-pellálni az utcai harcok miatt.

Két óra hosszáig tartott a fűlsiketítő zaj, miközben az agrárius szónokok egymásután elmondták beszédeiket. Közben a villamoscsillárokat kioltották, mire a többségi padokban többen elaludtak. A lármában mindenki kifáradt, csak a kommunisták győzték még mindig erővel. Végre hajnal felé az elnök berekesztette az ülést.

Délután sor kerül a szavazásra, amely legkevesebb három óráig tart, mivel ezernél több módosító indítványt és határozati javaslatot nyújtanak be.

A cseh sajtó és az agrárvámok

Prága, június 12. A cseh lapok pártállásuk szerint foglalkoznak az új cseh vámtarifával. Magyarország tiltakozásával a „Csehszko Szlovo” azt írja, hogy a felmelt agrárvámok remecsak hogy megbénítják a cseh ipart, hanem vámháborút idéz elő Csehszlovákia és Magyarország között. A „Narodni Politika” című lap az új vámok mellett foglalt állást és azt írja, hogy a cseh kormánynak nem kell megijedni Magyarországgal fenyegetőzéstől, mert Magyarország terményeinek elhelyezése érdekében kénytelen lesz Csehszlovággal megegyezni. A „Praha Lidu” óva inti a cseh kormányt a fenyegető vámháborútól, amelyen Magyarországon kívül Lengyelország és Románia is részt fog venni.

A vámháború Csehszlovágra nézve nagy veszedelem — írja a „Praha Lidu” — mert a munkanélküliséget fokozni fogja.

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

Mesebeli arányokban és pompával épül a filadelfiai világkiállítás

(Filadelfia, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A filadelfiai világkiállítás nemcsak az amerikai függetlenségi nyilatkozat alapításának 150 éves fordulójának ünnepe, hanem tüntetés az egész világ előtt azzal a haladással, amelyet a centenárius világkiállítás ötszázötven év alatt Amerika elért. A világkiállítás reprezentálja ugyanis Amerikát minden monumentalitását, gazdagságát és életének fiatal, lázas ütemét. Az ezer akernyi területen, amely a kiállítás céljaira rendelkezésre állott, valóságos tündérvárost építettek. Milliós költségekkel szinte a földből nőttek ki egyik napról a másikra az épületek, felhőkarcolószzerű hatalmas struktúrák, amelyek kétféle négyzetláb területet bocsátanak a kiállító nemzetek rendelkezésére. A földmivélségügyi palotája kerek egymillió dollárba került és közel nyolc és fél akér területet foglal el. Az iparművészeti, a gép-, bányá- és fémipar és közlekedési palota háromnegyedmilliót emésztett föl. A divat is palotát kapott egy és fél millió dolláros költséggel és palotája van a közoktatásügynek és szépművészetnek is. Egy hárommillió dolláros költséggel épült stadion s ezer ember számára ad ülőhelyet, egy roppant auditorium pedig, amely a legmodernebb hang-erősítőkkel van felszerelve, huszezer embert tud befogadni.

Az európai országok közül Olaszország, Belgium, Lengyelország, a balti államok és Norvégia nem képviselteti magát a kiállításon. Magyarországról annyit tartalmaz a kiadott jelentés, hogy a kormány pártfogása mellett magánosok iparművészeti és szépművészeti tárgyakat fognak kiállítani az iparművészeti palotában. *Románia iparművészeti cikkeket állít ki és helyet foglalt el a gépipari palotában.* A Balkán többi államai nem vesznek részt a kiállításon. Csehszlovákia résztvesz, de külön pavilon nélkül.

A világkiállítás félévig lesz nyitva. Filadelfia a legsűrűbben lakott amerikai terület centruma. A város maga tengeri kikötő, első

rangu vasúti összeköttetésekkel rendelkezik és így bizonyos, hogy valóságos repvándorlás színhelye lesz a most következő hónapok alatt. Rimbaw City, Sivárvány-város, a kiállítás területén épített város neve. A stucco falak a pászten minden színeiben pompáznak. Éjjel tündéri fényben uszika a város. A bejárat felett huszonöt méter magasságban lógó 86 tonnás Liberty harangot 26 000 százvattos villanykörte világítja ki, a nyolcvan akérés „gladway” (promenád) felett milliárd fénysugár villog, a liguszokban színes fénynyalábok fűződnek, a fénytorny tetejéről ké 62 inches fényszóró ontja rekordfénykévéit. Közel hat- és félmilliárd gyertyafény a tizenégy fényszóró kombinált

eje, a legnagyobb kivilágítás, amit valaha rendeztek a világon. Baviilágítja Newyork éjszakáját és a tengerek sötét sötét sok sok mérföldön keresztül.

Impozáns szoborművek óriási lépcsőzetes terraszok és oszlopcsarukok egészítik ki a feltűnőbb látványosságokat. Magának a kiállításnak gazdagságát, ezernyi csodáját, a felhalmozott kincseket, amelyek között a japán császári család műkincsei külön fejezetet érdemelnek, köteles katalógusok és utmutatók írják le. A világkiállítások történelmében új mérföldkövet rakott le Amerika, olyan mérföldkövet, amely elé az elszegényedett Európa évtizedekig nem fog tudni új u jelzöt állítani.

Amundsen naplója északsarkí utjáról

Norvégia, az amerikai Unió és Itália lobogói az északi sarkon

(Bécs, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amundsen, a híres északsarkí utazó egy bécsi lapban megkezdte a Norge nevű léghajó test utja tapasztalatainak közlését. A már ismertett közlések kiegészítése ez az utelírás, amely főleg tudósokat érdekel. Amundsen ezúttal is megállapítja, hogy hiba keresett az örökös jég hónapban szárazföldet, a berepült északsarkí zóna egész területén ilyesmire nem bukkant. A jég azonban itt nem egysiku, hanem töredezett. Az alacsony temperatura ellenére a nap sugarai és a szörmes ruha melegen tartotta az expedíció tagjait. 360-450 méter magasságban nyolcvan kilométeres sebességgel repült a léghajó Kingsbay és a 88 északi szélességi fok alatt. A 84 es fokig meg látni lehetett jegesmedvéket és néhány tengeri kutyát, ezután azonban minden állat és növényi élet mintha kipusztult volna. Csak a léghajó sötét árnyéka kísérte a kutató társaságot.

Az északi sarkon valami csodálatos diadallal ragyog a nap. A sarkot május 12 én hajnalban egy órakor érte el a hajó. Kissé ködös volt az idő és az eddiginél jóval hidegebb, minthogy a léghajó utasai felvették azokat a csizmákat, amelyek egy melegtartó száraz fűvel voltak megtöltve. Sokat szenvedtek azok, akiknek pusztá kézzel kellett dolgozniuk a műszereken. Május 12-én a hajnali nap sugarai mellett egy óra 30 percor ledobták a léghajóról a norvég lobogót. A léghajó utasai fődelen föl állottak fel és hurrát kiállítottak. Ugyanakkor ledobták az Egyesült Államok csillagos lobogóját is, amit az Unio elnöke adott át az egyik utazónak, Ellsworthnak. Végül leajtotték

Italia trikolorját. A léghajóról meg lehetett figyelni, hogy a lobogók rudjai, amelyre nehezékek voltak beerősítve, befuródtak a jégbe.

Amundsen további feljegyzései már főleg technikai természetűek. Csak egy drámai közlése van arról, amikor a rádió apparátus úgy befagyott, hogy működésre képtelen volt és így az egész társaság el volt szakítva a külvilágtól.

Ez a baj azzal kezdődött, hogy a 88 ik szélességi fok alatt az autennára jég feküdt, úgy, hogy a leadás lehetetlenné vált, de a földvétel is rendkívül megnehezedett. A jegesepok eltávolítása után ismét lehetségessé vált a leadás, de csak egészen rövid ideig, mert tartósn nem lehetett mentesíteni a jégtől. Május 13-án Nome drótnélküli állomásról sikerült néhány jelezést fölvennie a léghajó utasainak, ami lehetővé tette a Norgenek, hogy a ködben is megtalálja az utat Kaye Prince of Wales felé.

Akiba

Irta Giszkalay János

Esténként, ha fáradtan érkezett haza tanító, vagy törvényhozói munkájából, a nagy tudós lekuporodott a tarkaszövési szőnyegre, kicsiny asszonya elé és ilyenkor újra és újra kivágyakozott belőle a régi, a szertelen gondolkodású szerelmes paraszt. Nem halott emlékek fölkiértése volt ez, hanem élő gondolatok, kimondott szavak, örökké nyugtalanító érzések tettbevégyása, megtelejesülés felé való kiáltozása. És ilyenkor egymást érték, a felelő, választadó kérdések: emlékszel?... emlékszel?... Tegnap a római zsoldosok meztelenre vetkőztettek egy hatvanéves zsidót, amiért el akarta tagadni magát a fiskus judaicus fizetése elől. Most hozták a hirt: Tibériásban ötven zsidót vontak a kispadra, mert a császár, a Dávid leszármazottját kutatja, attól fél, hogy a zsidó király élő vére újra egyesíti ellene a zsidó népet... Vajjon mit szólnak mindehhez azok a zsidók, akik messzi országokban laknak és nem kell a római igát hordaniuk. Vajjon ha rá kerülne a sor, ha Dávid király utolsó származottja valóban megfuvatná a harci körtöt, — vajjon jönnének-e ők is, idegen országok békéjében lakó testvérek segíteni, életet áldozni a mi harcunkban. Hiszen mi magunk, ennek az elpusztított földnek gyér zsidósága olyan gyöngék vagyunk. Kár olyan nagyon félnie a gyáva Domitarusnak. Ha jönne is Dávid származottja: ugyan mit tennénk mi, elcsigázott, agyonvert, erőtlén erónkkal? Igen, ha ők is jönnének! Egyszerre és mindenünnen. Ciprusból és Babilóniától. Messze szigetekről és közel folyamkörből. Emlékszel?... Régi időben mindig azzal gyötörtem, hogy egyesíteni kellene a világon szétszórt egész zsidó népet, meg kellene szervezni őket, hogy fegyvert gyűjtsenek

és bátorságot... Hogyha aztán fölhangzik a nagy csatára hívó jel, egyszerre támadjanak száz oldalról és mindent elsőpró erővel a római uralom ellen... Ez a romlott, rohadt kolosszus nem bírná az együttes támadást és recsegve omlana össze. Tudom, hogy így van. Ösmerem Rómát és ösmerem a zsidó öklöt... De hát ki tudná azt megtenni, ki lehetne az az erős, aki egyetlen gondolattal telitsen meg millió szívet, messzi szétszórtasukban?...

És alkonyórákon, meghitt beszélgetések során újra fölkiértett Akiba száján az önkínzó kérdés: milliók szétszórtasában ki lehetne az Erős?... Egyszer aztán olyan feleletet kapott, lemondó, választ se váró kérdésére, amely ugy csengett belé Akiba lelkébe, mint a csomalom hurjaiban szunnyadó zengés, aput zengés, ha lágy ütővel életre keltik. Ráchel beléduskált Akiba sűrű hajába, remegő asszonykézzel maga felé fordította az arcát, hosszan, szerelmes hittel nézett az embere szemébe és azt mondotta: Te! Akiba az első pillanatban meg se értette. Csak nézett és tanácstalanul várt a magyarázatra. Aztán megdöbent. Hogy ő... Erre sohase gondolt, erre sohase mert gondolni. Hogy ő... Kalba Savua juhászegénye... azaz, hogy igen, már régen nem az, — tudó ok között él a Szan hedrin tagja... de mégis ő... erre sohase gondolt.

A zsenik jellegzetes tulajdonsága ez. Mindent meg tudnak érteni, csak saját magukat nem. Nem ösmerik, nem tudják megmérni a saját erejüket — és külső, véletlen hatásoknak kell jönniök, hogy a maguk tudatára ébressze őket. Ez volt a titka Akiba első ébredésének is, amikor Ráchelen keresztül érezte meg önmagát, ez volt a titka végtelen nagy szerénységének is, amellyel későbbi életében elháritott magától minden elősmerést és ez volt a titka, mostani új magáraeszmélésének is. Ráchel sze-

relmes hite a maga erejének — és még annál is többre! a maga elhivatottságának tudatára ébresztette. És attól a pillanattól kezdve nem volt többé megállás, nem volt többé visszafordulás. A maga tudatára ébredt elhivatottság olyan parancsoló erővel vitte, huzta maga után, amellyel szemben a semmibe semmisült az egyéni élet minden megmondolása. Akiba nem volt többé önmagának ura és még kevésbé önmagának szolgája. A végzet parancsolt vele és ő a zsenik világotfelejtésével, a megszállott lélek mindent bíró szent akaratlanságával engedelmekedett a parancsnak.

Elhagyta a feleségét. Alig három-négy évig éltek együtt egymásbaolvadó boldog, nagy szerelemben — és Akiba újra utra kelt. Ráchel nem tartóztatta: Ráchel maga küldötte utnak, úgy, amint annak idején, először. Nem érezte az elszakadás fájdalmát. Ez a különös két ember, talán nem is tudott elszakadni egymástól, — hegyek és folyók lehetnek közöttük: ők hegyeken átal, folyókon átal és országhatárokon keresztül is egyetlen örök csókba olvadtak, — mert különös két ember volt ez, olyan két lélek, akik ezer esztendőig keresik egymást a világűrben és minden ezer esztendőben egyszer találnak egymásra. Vagy ha talán mégis, — ha a szerelmes asszony talán mégis fájt szívével bocsájtotta utnak emberét: nem mutatta. Ráchel nem felelte, hogy az agg szabadságharcosnak dus Kaba Savuának leánya — és az ő ereiben is az apja vére perzselt. És Akiba lázas sietséggel, fáradságot nem ösmerő akaratlál látott hozzá élete második végzetesen nagy művéhez: az új, a minden eddiginél nagyobb zsidó szabadságharc megszervezéséhez. Állandóan uton volt. Apósának vagyona lehetővé tette neki, hogy a legtávolibb országokat is felkeresse.

(Folytatása következik.)

Felhívás a jemeni Erec-Jisraél

Testvéreink! Ezzel a szívvel a felhívás, amelyet csátott ki a jemeni Jiszraélbe való át

„Má nomár un le lehetne festeni akik tisztá arab in tették a keserűség pária-sors a sorsu legszörnyűbb áldó részük és vagy a való áttérés keser lasztaniok. Emé te inkább meg kell, ket, mert népünk valók ők. Hitük a mártíromsággal tük mintaszert! ratlan a maga ne Irás szava: יְהוָה אֱתָתְנוּ אֵתְלֵנוּ אֵתְלֵנוּ אֵתְלֵנוּ

Megmentésük zet! Áttelepítésü dolgoz otthont. E megedzett, dolgoz nél: szentéletü e a Thora-tudásnak nek soha el nem a Szentföldre: יְהוָה

Az áttelepítés Sasz-Cheva hely társadalmának ve lásra való tekin hivat össze. A jamin főrebbi ecsetelte ennek a és sürgősségét. U Jiszraél bécsi k kinek szavai kör „Nömet és hagytam otthon és eljöttem, hogy jemeni testvérei lésere“.

A propagand egy 18 tagu s Samuel és Ulu ságban pártállás zsidó társadalmu határozta, hogy segélygyűjtést is felkéri a hitközlebbi szombatok imaházak snodé nak és gondosk járulhassanak e bizottság egybe zsidóságot ez a

Testvéreink leomlottak a v között. Akik éreztük, hogy se agudisták, s logok, csak z testvéreinken.

Vakitó vill e nagy igazsá mentese es z zsidóságának Erec Jiszraél avégből is, b megszilárdított amelynél me viták és enn és széthuzas

A megse ma még a m össze, mig ne lölet és nyor ritsa. Ki a g

Teljesitse mértén jemeni nemes példá tartozunk.

Oh vajha jemeni testvé az'összetartá

ZSIDÓ KÖZÉLET

Felhívás a jemeni zsidók megmentésére és Erec-Jisraelbe való áttelepítésére

Testvéreink! Mentsetek meg életünket!

Ezzel a szívemarkoló kiáltó szóval kezdődik az a felhívás, amelyet a *Chevrat Erec-Jisrael* becsatolt ki a jemeni zsidóknak megmentése és *Erec Jisraelbe* való áttelepítése érdekében.

„Má nómár umá ndábér!“ Nincs szó, amellyel le lehetne festeni jemeni testvéreink szenvedéseit, akik tiszta arab impérium alatt élvén, fenéig úri tették a keserűségek poharát. Gazdasági tekintetben pária-sors a sorsuk; politikai tekintetben pedig a legszörnyűbb üldözésben, a *gzerat hasmad*-ban van részük és vagy a számkivetés, vagy az Izlám hitére való áttérés keserves alternatívája között kell választaniuk. Eme testvéreink szerencsétlensége annál inkább meg kell, hogy ragadja résztvevő figyelmünket, mert népünk legjobb, leghűségesebb fiai közül valók ők. Hitükhöz való ragaszkodásuk egyértelmű a mártírsággal: munkabírásuk és munkaszeretetének mintaszere! Szerénységük, igénytelenségük páratlan a maga nemében. Valóban rájuk illik az Iras szava: *בְּרִיבּוּת רַעֲיוֹת רֹדְפוּם* a roszból, amit átéltek népünk eme szentéletű fiai.

Megmentésük egyetlen útja *Erec Jisraélbe* vezet! Áttelepítésük jemeni testvéreinknek nyugodt, dolgos otthon, *Erec Jisraélnek* hűséges, munkában meredezett, dolgos kezeket jelent. Sőt többet is ennél: szentéletű embereket, mert a jemeni zsidókkal a Thora-tudásnak leghűségesebb fiai, a héber nyelvnek soha el nem partolt szerelmesei térnének vissza a Szentföldre: *הַמְּלָכָה מְבִרָה מִמֶּנּוּ וְהַשְׂמֵרָה מֵאֵין יוֹשֵׁב*

Az áttelepítési akció érdekében f. hó 6-án a Sasz-Chevra helyiségében Oradea-Nagyvárad zsidó társadalmának vezetői — hittányalatra és pártállásra való tekintet nélkül — propagandagyűlést hívtak össze. A gyűlés első szónoka *Fuch Be-Jamtu főrabbi* ur volt, aki megható szavakban ecsetelte ennek az akciónak rendkívüli fontosságát és sürgősségét. Utána *S. Comai*, a *Chevrat Ezerat Jisraél* bécsi kiküldötte tartotta meg előadását, kinek szavai könnyekig meghatották a hallgatóságot:

„Nómet és gyermekeimet és üzleti ügyeimet hagytam otthon e szent cél miatt — ugymond — és eljöttem, hogy felrázzam népem lelkiismeretét jemeni testvéreink katasztrófájának a megszívlelésére“.

A propagandagyűlés befejezése után megalakult egy 18 tagú segélybizottság, élén *Nussbaum Samuel* és *Ullmann Mor* urakkal. Ebben a bizottságban pártállásra való tekintet nélkül résztvesznek zsidó társadalmunk összes vezetői. A bizottság elhatározta, hogy Oradea-Nagyváradon nagyszabású segélygyűjtést indít meg a jemeni zsidók javára és felkéri a hitközségek vezetőségét, hogy a legközelebbi szombatok egyikén az összes templomok és imaházak snoderolásait engedje át a jemeni zsidóknak és gondoskodjanak arról, hogy minnél többen járulhassanak ebből az alkalomból a Thora elé. A bizottság egyben csatlakozásra kéri fel Erdély egész zsidóságát az akció támogatása érdekében.

Testvéreink! A jemeni zsidók katasztrófája előtt leomlottak a válaszfalak ben-börisz és ben-börisz között. Akik ott voltunk e propagandagyűlésen, éreztük, hogy nem vagyunk többé pártok harcosai, se agudisták, se cionisták, se orthodoxok, se neologok, csak zsidók, akik segíteni akarunk zsidó testvéreinken.

Vakító villámként nyilallott át lelkiismeretünkön e nagy igazság: *egyetlen egy zsidó élet megmentése és még kevésbé egy egész ország egész zsidóságának megmentése és ezzel együtt Erec Jisraélnek zsidókkal való benépesítése, avégből is, hogy a már otlévők életbiztonsága megszilárdíttassék — nem lehet az az alkalom, amelynél megengedhetők magunknak a hitviták és ennek következtében a meghasonlás és széthuzas luxusat.*

A megsemmisítő gyűlölet és nyomoruság árja ma még a messzi jemeni partokat mossa. Tartsunk össze, míg nem késő és ne engedjük, hogy a gyűlölet és nyomoruság árja a mi sorainkat is elborítsa. Ki a gátra, míg messze tőlünk az ár!

Teljesítse mindenki kötelességét anyagi erejéhez mérten jemeni testvéreinkkel szemben és mutassunk nemes példát arra, hogy jóban-rosszban együvé tartozunk.

Oh vajha áldás fakadna az átokból; nemcsak jemeni testvéreink számára, de a mi számunkra is: az összretartás és béke áldása.

Dr. Kohányi Rezső
a segélybiz. tagja.

A máramarosszigeti sómér-csapat vidéki kulturelóadásai

A szigeti sómér-csapat újabb tervebe vette, hogy Máramaros nagyobb zsidólkata községeiben sorozatos kulturelóadásokat fog rendezni. Ezen intencióknak megfelelően szombaton, folyó hó 5-én tartották meg Havasmezőn első vidéki kulturestélyüket, igen fényes keretek között. A vallásos zsidóságban igen kedvező benyomást tett, hogy a sómér-csapat szombat délelőtt az istentisztelet alkalmával énekkarával közreműködött. Ennek hatása alatt az estéli előadásra a Rössler-féle vendéglő nagyterme szűknek bizonyult a megjelent nagyszámú közönség befogadására. A sómér-csapat énekara az „Imnul Regal“-al nyitotta meg az estélyt. *Szimche* Sán-

cor, sómérparancsnok tartott ezután igen magas-szárnyalatu ünnepi beszédet. Óriási sikert ért el el *Stein* Sámuel kuplé- és egyéb énekszámaival. A „*Jossele Furman*“, „*Zwei Betlunem*“ és „*Teufel in Restaurant*“ című jiddisnyelvű bohózatok kerültek ezután színre. Ezekben a darabokban műkedvelőket túlhaladó tehetségről tettek tanúságot szerepeikben: *Stein* Sámuel, *Semmel* Herman, *Müller* Elemér, *Goidl* Jani, *Klein* Jenő, *Stern* Emil, *Szimche* Sándor és *Lebovits* Ernő. Igen leleményesen oldották meg a műkedvelők a nőszerepeket. A vallásos zsidóság kényes izlését teljesen kielégítette az, hogy a női szerepeket férfiak játszották. A közönség kívánságára vasárnap este megújrázták az előadást.

Anglia szerződésszegéssel vádolja a Szovjetet a bányászsztrájk támogatása miatt

Az angol kormány és a munkaadók nagy erőfeszítést fejtenek ki a bányászsztrájk letörésére

(London, junius 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ism retes, hogy az angol bányamunkások már hat hét óta sztrájkolnak. Ez a sztrájk, ha még sokáig tart, könnyen nemzeti csapást jelenthet Angliára. Ezért a munkaadók és a kormány mindent elkövetnek, hogy leszereljék a sztrájkmozgalmat, a munkások viszont vég-sőkéig megfeszítik erejüket, hogy teljes győzelmet arassanak.

Az angol szénbányászok sztrájkját természetesen fokozott szimpátiával kíséri az egész világ munkássága és minden ország bányászai óriási összeggel segítik az ellenállást. Valamennyi ország munkásai között azonban a legnagyobb öszeget küldte az orosz munkásság. A többszáz ezer fontos küldemények feltűntek az angol hatóságoknak, amelyek most azzal vádolják a sztrájkolókat, hogy tulajdonképen a

kommunista internacionális moszkvai központjából, tehát egy olyan politikai szervtől fogadnak el pénzt, amelynek bevallott célja a mai társadalmi rendszer megbuktatása és különösen Anglia világhatalmi állásának megrendítése.

A külügyminisztérium az orosz kormányhoz erőfeszhangu jegyzéket intézett, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a szovjetkormány a sztrájk alatt a szakszervezetek főtanácsának pénzt küldött. Az angol jegyzék hivatkozik az 1921-ben létrejött orosz-angol szerződésre, amelyben a szerződő felek kötelezik magukat, hogy semmi olyant nem tesznek, amely a másik állam közrendjét, vagy jólétét veszélyezteti. A londoni orosz nagykövetség ügyvivője az angol sajtónak azt a nyilatkozatot adta, hogy a szovjetkormány a brit sztrájkalpnak soha semmiféle pénzt nem utalt át.

Hetvanezer vagonra kontemplálják Románia ezévi gabonaexportját

Meggyorsítják az agrártörvény lebonyolítását. Garoflid miniszter nyilatkozata az aktuális mezőgazdasági problémákról

(Cluj Kolozsvár, junius 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kolozsvárt tartózkodó *Garoflid* földművelésügyi miniszter, aki tudvalevőleg tegnap egy gazdasági ankét keretében meghallgatta a mezőgazdasági érdekeltek és exportőrök kívánságait és javaslatait, ma délelőtt fél-tizenegy órára magához kérte a sajtó képviselőit, hogy az aktuális problémákról nyilatkozzon. A miniszter elsősorban az agrártörvény végrehajtásáról nyilatkozott és a következő kijelentéseket tette:

Meggyorsítják a földek kisaajátítását

— A kormány — mondotta a miniszter — minden igyekezetével azon lesz, hogy az agrártörvényt, amelyet az első Averescu-kormány alkotott meg, minél gyorsabban végrehajtsa úgy, hogy az igényjogosultak egyszer már teljes joggal birtokába jussanak a nekik adott földeknek. Az agrárreform végrehajtása Beszarábiában már ezelőtt egy évvel befejezést nyert és az órárlásában is nagyon kevés függőkérdés maradt. Egyedül Erdélyben és a csatolt részeken haladt lassan és nehézkesen a kisaajátítási eljárás, úgy, hogy itten ritkaságszámba megy az a község, amelyben már a földigénylők teljes jogi birtokosként megkapták a földjeiket.

— Jellemző, hogy Kolozs megyében csak egyetlen községben osztották ki véglegesen a földeket. Ezen az állapoton javítani kell és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy ez az egész földreform-ügy végleges elintézésével lekerüljön a napirendről. Gondoskodni fogunk arról, hogy az eddigi eljárások során tapasztalt visszaéléseket jótégyük, a továbbiakban pedig megszüntessük.

Nem lehet szó az agrártörvény reviziójáról

— Az agrártörvény reviziójáról szó sem lehet. A törvényt úgy, ahogy van, alkalmazzuk és fogjuk alkalmazni. Ami a hóstátiak ügyét illeti, erre vonatkozólag tegnap itt, Kolozsvárt tárgyalásokat folytattam, de végleges választ a

kérdésben nem adhatok mindaddig, amíg az ügyet alaposan át nem vizsgálom. Az eddigiekből itélve úgy veszem észre, hogy a hóstátiakra nézve a kedvező megoldás lehetséges. Ugyanez áll a mócok erdőigénylésével.

— Mi lesz a magyar telepésekkel? — kérdezték a sajtó képviselői.

Garoflid miniszter a következőket válaszolta:

— A telepések Genfben elvesztették perüket. Az agrártörvényt végre fogjuk hajtani.

Elősegitik az exportot

A beszélgetés végén a miniszter elmondotta még, hogy az ország ezidei termése kitünőnek mutatkozik. Főleg Beszarábiában vannak nagyszerű termés kilátások. A földművelésügyi miniszter felületes számításai szerint 70.000 vagon gabona fog kivitelre kerülni. Az eszések a minisztériumba beérkező jelentések szerint a termésben sehol sem tettek katasztrófális károkat.

Az exportot a kormány elő fogja segíteni vámtetelek reviziójával is. Az élőállatok kivitelére megállapított váموkat leszállították. Egyébként a valutáris viszonyok végleges rendezésére most kevés alkalom kínálkozik, ezt csak a jövő évi január 1-én érvénybe lépő budget el fog lehetni szabályozni.

Lóversenyek állandósítása

Kolozsvári tartózkodására vonatkozóan elmondta még a miniszter, hogy látogatásának egyik főcélja volt a buchidai lótenyésztő telep megtekintése. A délelőtti folyamán már ki is autózik oda és délután végignézi a lóversenyt. Kijelentette egyébként, hogy a kormány-nak semmi kifogása sem lenne az ellen, ha itt Kolozsvár közelében valahol állandósítanák a lóversenyeket.

* **Zongoristák figyelmébe.** Megjelent a „*Hadibuk*“-nak An-ski világhírű drámájának Engel által írt kísérőzenéje. Ára zongorára 120 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában.

amit valak
Newyork éj
sok sok mér
lépcsőzetes ter
itik ki a feltü
a kiállításnak
a felhalmozott
an császári ora
érdemelnének,
ők írják le. A
mértőldkövet
ldkövet, amely
szizedekig nem
tjáról
rkon
meg lehetett
i, amelyre ne
ódtak a jégbe.
sei már főleg
ei drámai köz
apparátus ugy
ptelen volt és
zakitva a kül-
hogy a 88 ik
jég feküdt,
vált, de a föl-
. A jégcsopok
essé vált a le-
z, mert tartó-
jégtől. Majus
sáról sikerült
ajó utasainak,
hogy a ködben
ncea of Wales

shajlo
szer
jen
Bayer
o minden
tertarban

s még annál
tudatára éb-
kezdve nem
obé visszafor-
elhivatottság
ta maga után,
stült az egyéni
a nem volt
ésébé önmagát
vele és ő a
szállott lelek
val engedel-

om-négy évig
og, nagy sze-
kelt. Ráchel
dötte utnak,
Nem érezte
önös két em-
ni egymástól,
ötük: ők he-
zághatárokon
olvadtak, —
olyan két lé-
k egymást a
óban egyszer
mégis, — ha
fájó szívvel
tatta. Ráchel
szágharcosnak
az ő ereiben
lávás sietség-
rattal látott
gy művéhez:
o zsidó szá-
andóan uton
tette neki,
elkeresse.

SZENZÁCIÓ

Példa nélkül álló eset

Kolozsvárt, hogy gyári áron, haszon felszámítása nélkül lehessen vásárolni, mint az **Au Printemps** (volt Missir) áruházban

mától fogva 30 napig.

Egy kalandor a huszadik században

Kassán elfogták egy kolozsvári származású szélhámost, aki egész Középeurópát becsapta

(Cluj-Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kassai államrendőrség a napokban közveszélyes csavargás és hamis név használata miatt letartóztatta dr. Szőnyi Imrét. Kihallgatásakor a letartóztatott töredelmes vallomást tett Holcsek rendőrkapitány előtt. Hét órán keresztül tartott az állítólagos dr. Szőnyi Imre beismerő vallomástétele és az, amit elmondott: a legizgalmasabb és legfantasztikusabb kalandorregény, amelyet valaha is megírtak. Egy csodálatos, hol bámulatosan magasba ívelő, hol pedig a legsötétebb mélységbe bukó karriér története ez a vallomás, amely kétségkívül nem adja vissza teljességében a hazaságzédelgések, okirathamisítások, lopások, csalások és legkülönbözőbb szélhámosságok szédületes iramu sorozatát, amelyeket dr. Szőnyi Imre egy évtized leforgása alatt Magyarországon, Ausztriában, Romániában és Csehszlovákiában elkövetett. Egyik pillanatban kolozsvári városi tisztviselő, majd magyar mágnás és a legelőkelőbb körök vendége, hogy rövidesen egy színház betörőjévé alacsonyodjék. Számtalan idegen nevet használ, résztvesz a saját temetésén, miközben négy ország rendőrsége üldözi, börtönben is ül kisebb vétségeiért. Most aztán a kassai rendőrség pontot tett ennek a bizarr élettörténetnek a végére.

Az elfogatás

Néhány héttel ezelőtt a kassai államrendőrség nagyszabású razzitát tartott. Egy kéteshírű garni szállóban feltűnt a razzizáció rendőrbiztosnak egy jól öltözött, intelligensarcu férfi, aki dr. Szőnyi Imre orvos, orr és gégespecialistaként próbálta magát igazolni. A rendőrbiztos azonnal megállapította, hogy a nyugodtan viselkedő idegen határátlépési igazolványai hamisak és bekísérte a rendőrségre. Az állítólagos Szőnyi dr. felháborodva tiltakozott a tapintatlan eljárás ellen, de podgyászának átvizsgálása és megmotozása alkalmával egész halom különböző névre kiállított igazolórászt, diplomákat és utleveleket találtak nála, amelyeknek eredetére vonatkozólag nem tudott kellő felvilágosítást adni.

Egyideig sötéten maga elé bámulva hallgatott és minden felvilágosítást megtagadott. Egyszerre azonban felugrott helyéről és felkiáltott:

— Vallani akarok! Nagyon sok mondanivalóm van, kapitány ur!

Kolozsvárról indult el a karriér

Valomása szerint — bár eddig az ellenkezője bizonyult be — igazi nevén Szabó Károlynak hívják és Kolozsváron látta meg a napvilágot 1895 június 7-ikén Középeurópának ez a kétségkívül egyik legnagyobb szélhámosa. Szülei: Szabó Károly és Csáki Éva korán elhaltak és egyetlen dédelgetett gyermekük: Károly, aki rendkívül élénk fantáziájú gyermek volt, irányító és oktató nélkül maradt. Befolyásos rokonai segítségével és támogatásával elvégezte a középiskolát, majd katonának sorozták be és eleinte Nagyváradon teljesített szolgálatot, mint egészségügyi zászlós. 1916-ban azonban a frontra küldik ki és ez döntő fordulatot adott Szabó Károly életének. Mint a 309 számú kombinált honvédezdern tiszthelyettese a román — bukovinai határon a Monte-Vius — dornavatrai szakaszon teljesített szolgálatot. Itt megismerkedett Hofhauser László budapesti tüzérhadnaggyal, aki *tel'ünöen hasonlított hozzá*. A megtévesztően tökéletes hasonlatosság intim barátságba hozta a két fiatalembert. Röviddel ezután Hofhauser súlyosan megbetegesült.

Aki résztvesz a saját temetésén

Az állítólagos dr. Szőnyi, amikor vallomásában deért, arcát kezébe temette. Majd hosszú szünet

következett. Azt, hogy igazán mi történetet közt és Hofhauser között, felfedhetetlen titok borítja. Ő azt mondja: „Halála előtt sokat beszéltem nekem családjáról, megmutatta az egyes családtagok fényképeit, anyja leveleit, azt is említette, hogy a technológiai iskola hallgatója és könyörgött nekem, hogy vegyem magamhoz iratait, használjam az ő nevét, térjek vissza Budapestre és szerepeljek az ő neve alatt, hogy így az édesanyja meg legyen kímélve a fájdalomtól...”

Kicsérélték okmányait, igazolványait és egyenruháikat.

És a háború véres zűrzavarában, ordító összevisszaságában senki sem vette észre a cserét. Az igazi Hofhauser néhány nap múlva meghalt, mint Szabó Károly, ő pedig aki elfoglalta helyét a dornai katonai kórházban, résztvett Szabó Károly hősi halálát halt zászlós temetésén.

Szabó Károlyból Hofhauser László lesz

1917 február 23.

Hosszu hányattatás után Budapestre került történetünk hőse, aki csodálatos hidegvérrel tudott alkalmazkodni kettős életéhez. A Hofhauser család kitérő örömmel fogadta hazatérő hőst fiát, aki azonban — nagy meglepetésükre — feltűnő hidegen viselkedett velük szemben és igyekezett elkerülni a család házatáját. Mint tüzérhadnag, a Hadik-kaszárnyában állomásozó budapesti pótúteghez osztották be oktatótisztnak és Szabó, hogy feladatának megfelelően, titokban hihetetlen szorgalommal kiképezte magát abban a fegyvernemben, amelyet ezelőtt sohasem ismert... 1918 február 20-ig képzeti a tüzérajonokat a magyar fővárosban, ekkor azonban kiküldik az orosz, majd a francia frontra. Több offenzívában vesz részt, többször kitüntetik és ütegparancsnokká léptetik elő. Rövidesen atvezénylik az orosz frontra. De úgy látszik már megunta a katonai mundért és szabadság után vágyódik. Nyílt parancsot szerez, amely feljogosítja, hogy gyógykezelésre Leibachba utazzék. Ezt család u'on aláírja Lederer ezredessel és elutazik Leibachba, onnan Budapestre. A nemes Hofhauser név minden ajtót megnyit előtte és bár Lederer ezredes feljeleni szökésért, a haja szála sem görbül meg, sőt beosztják *Magasházi kapitány* mellé szárnysegédnek. Magasházi most tudvalevőleg őrnagy és Horthy Miklós első szárnysegéde. Időközben a technológiai főiskolán leteszi Hofhauser László államvizsgáját és ezzel némileg sikerült megnyerni „szülei” szimpátiáját. A Hofhauser mérnöki iroda vezetője lesz és tevékeny részt vesz a háború örületének szuggeszciójá alatt vonuló Budapest társadalmi életében.

A kommuná alatt természetesen az első sorokban találjuk az ál Hofhauser Lászlót, aki nemesi származása ellenére is feltűnő megértést tudott tanúsítani a szociális eszmékkel szemben. A magyar építőmunkások vezetőjeként busás összegek mentek át a kezén. A kommuná után tisztázta magát és visszatért régi életmódjához.

Halálosvégü párbaj

1919 február. Hofhauser László hevesen és komolyan udvarol *Helvei konzervgyáros* leányának, Irénnek, míg ugyanakkor *Zofal* Vilmos aktív hadnaggy Irén nővérének, Mancinak udvarol. Egy barátság esküvőjén a két udvarló között összetűzés támad. Felpofozzák egymást. Az ügy lovagias utra terelődik. A Ferencz József körüli lakonyában párbajoznak egymással és Zofal hadnagy tüdőlővést ksp, amelybe beiehal. Helveiek kiutasítják a gyilkost. Eddig a pontig ugylátszott, hogy karrierjét sikerülni fog a rendes polgári életpályák szűk ke-

reteibe beszorítani és büntetlenül élni tovább egy téli éjszakán a tüzérségi felügyelőről veresen le bukó hadtagy életét. Nem sikerült neki. Az élet iver innen kezdve lefelé kanyarodik.

1919 március. Megismerkedik az Unió biztossági tartsaság vezérigazgatójának *Neubäuser* Márkus leányával, Lillivel és júniusban feleségül is veszi. *Családja és rokonsága kézzel-lábbal tiltakozott az ellen, hogy zsidó lányt vegyen feleségül* és a házasság után minden összeköttetést megszakított vele. Értethető, hogy a fehér terror legvéresebben dühögő napjaiban Hofhauser Szabó helyzetbe a messzalianz után tarthatatlanná vált.

Nagybánya városi mérnöke

Még ezévbén Romániába jön és Kolozsváron dr. *Olariu* Stefan miniszteri tanácsost, családja régi ismerősét keresi fel. Protekció útján *Baltzescu* nagyváradai prefektus segítségével Nagybanán városi mérnök lesz. Itt nőleannek adja ki magát és a jó megjelenésű fiatalember a kis város társadalmi életének középpontjába került. Komolyan udvarolt egy magasrangú tisztviselő leányának, akinek házasságot ígért. Budapestben lakó felesége azonban tudomást szerez üzelméről és értesíti a történetéről *Olariu* tanácsost, aki kintasítja Romániából.

Budapest e visszatérve, családjával és ismerőseivel mindenütt zárt ajtókra talált. A zűllés meredekjén most nincs többé megállás. Dr. *Gömbö* László mérnöknek adja ki magát és egy budapesti építkezési vállalatot milliókkal károsít meg. Egy ideig nyoma vesz, majd dr. *Havitzki* Imre repatriált államügyész néven ismét hivatalhoz jut egy bankban. Innen sikkesztés után megszökik és bár *Hedrényi* Lónárd néven Szegeden próbál szerencsét, azonban felismerik és letartóztatják.

Szökés a szegedi börtönből

Hathónapi vizsgálati fogság után rabtársával, *Tóth* Elemér bankhivatalkokkal, aki több betörésért volt becsukva, megszökik az ügyészség fogházából és hamis határátlépési igazolvány segítségével Bécsbe szökik. Az egykori nemes, báró, mérnök és államügyész teljesen lerongyolódva érkezik meg társával a császárvárosba és hogy pénzt szerezhessen, beörséhez folyamodnak.

A bécsi Operetten-theater-be törnek be, abonnan négy koffer ruhaneműt és ékszert loptak el. Egy szép napon azonban a bécsi rendőrség razzitát tartott a Fürstenhoff-szállodában és ez alkalommal feltűnt a rendőrozsnek *Paytinger* Johann és *Kollar* Dániel határátlépési igazolványa. A rendőrség gyanút fogott, felkutatva a szobát és ennek eredményeként letartóztatta őket. A kihallgatás alkalmával kiderült, hogy *Paytinger* Johann építésmérnök, több külföldi cég képviselőjének adta ki magát és megrendelésekre előleget is vett fel társával együtt. A bécsi helyi törvényszék tizhónapi börtönrre ítélte ezért, míg *Tóthot* átadták a magyar hatóságoknak. 1923. májusban, miután személyazonosságát a bécsi rendőrségnek nem sikerült megállapítani, Magyarországra toloncolták. A magyar rendőrség elfogta, a budapesti törvényszék család és sikkesztés miatt másfél-évi börtönrre ítélte.

1925. március 15. Hofhauser Szabó kiszabadul a börtönből és megtudja, hogy „apja” *Hofhauser* Antal meghalt és 11,500.000 magyar koronát hagyakozott rá. Ezzel a pénzzel rendbe hozta magát, majd dr. *Szőnyi* Imre néven lakást bérelt. A detektívok azonban állandó megfigyelés alatt tartották, ezért az esmült év áprilisában Kutticsnál ismét átszökött Romániába.

A bukaresti rendőrség és sziguranca körözik Paytinger Johannt

A határon sziguranca-detektívok tiltott határátlépésért elfogták és Bukarestbe szállították. Itt *Paytinger* Johann néven igazolta magát és azt adta elő, hogy munkát jött keresni az országba. A buka-

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte Galea Regele Ferdinand 17. sz. alá

resti rend megigá tet szlovakiában rövid Halminál

Időkő radon fel orvos, ma kolozsvári vosnak ad követte el mélyleírás amélynék váron huz fenjirt a york kávé eltűnt az

Hogy het tudni, megtagad utazott és tagja. Ne dett lába innen ped között, Le városába,

Prágát jegyeladás innen Kes feltalálta pedicció ter zás feltéte számosan utiköltésé ban egyre tettek a r az expedic kásán azor őrség razi ban elfogn próbált.

Most a állam rend — Paytinge dulatokban valódi neve rendőrséget Serban ko állpíást n tési dátum funkcionált Szabó Kár mélyleírásá Magas, ov van, beszé olaszul.

Csebsz és Lengye dik század az anyagá ségében m vagonán

Ré
minde
sör
D
fi
kalap

resti rendőrségen kénszerutlevelet adtak neki és megígérték vele, hogy Halmin keresztül Csehszlovákiába távozik. A halmi batárrendőrség azonban rövidesen jelentette, hogy Peytinger Johann Halminát nem lépte át a határt.

Időközben Brassóban, Kolozsváron és Nagyváradon fel-feltűnedezt egy dr. Szőnyi Imre nevű orvos, majd dr. Gömbös László építész mérnök, aki kolozsvári városi tisztviselőnek, majd budapesti orvosnak adta ki magát és a családok egész sorozatát követte el. A bukaresti rendőrség a megadott személyleírás alapján valóságos hajzát indított ellene, amelynek során megállapítást nyert, hogy Kolozsváron huzamosabb ideig tartózkodott és több ízben *fenjirt az újságíró-klubban, valamint a New-york kávéházban is.* Röviddel ezután azonban eltűnt az ország területéről.

A szovjet kémé

Hogy ezután mit csinált, azt pontosan nem lehet tudni, mert erre vonatkozólag minden vallomást megtagadott. A jelek szerint Erdélyből Beszarabiába utazott és egy orosz kém szervezetnek lett a tagja. Nemsokkal ezután azonban itt is égű kezdet lába alatt a talaj és Oroszországba szökött, innen pedig, ki tudja milyen kalandos körülmények között, Lengyelországon keresztül Csehszlovákia fővárosába, Prágába.

Prágában apróhirdetés útján több banknál sorajegyeladési megbízást vállalt és a sorajegyek árával innen Kassára utazott. Új környezetében hamarosan feltalálta magát és nagy hűbóval egy afrikai expedíció tervét harangozta be a felvidéken. Az utazás feltételei gyanúsán kedvezőek voltak, mégis számocean akadtak, akik jóhiszeműen befizették az utiköltség egy részét. Az expedíció elindulása azonban egyre késelt és a túrelmelembek feljelentést tettek a rendőrségen dr. Szőnyi Imre afrikai utazó az expedíció megszervezője ellen. Bejelentett lakásán azonban már nem találták meg, mire a rendőrség razzitát rendezett és sikerült egy garnizálóbán elfognia abban a pillanatban, midőn szökni próbált.

A karrié: vége

Most a kassai rendőrség körlevele nyomán az állam rendőrsége dolgozik azon, hogy Szabó-Szőnyi-Paytinger stb. hatalmas és változatos, színes fordulatokban gazdag bünelajstromát összeállítsa. Mert valódi nevét még mindig homály fedi. A kolozsvári rendőrségen Draghiciu bünelgyi rendőrkapitány és Serban komisár vezetik a nyomozást. Eddig megállapítást nyert az, hogy az általa megadott születési dátum idejében az anyakönyvi hivatal még nem funkcionált, viszont az egyházak matrikulusában Szabó Károlynak nyoma nincsen. Fényképét, személyleírását megküldötték az összes rendőrségeknek. Magas, ovális arcú, gesztenyebarna haja és szeme van, beszél magyarul, németül, angolul, franciánul és olaszul.

Csehszlovákia, Románia, Magyarország, Ausztria és Lengyelország rendőrségei most készítik a huszadik század egyik legérdekesebb kalandor regényének az anyagát, amelyet változatosságában és szélsőségségében maga az élet irt meg emberek vérén és vagyonán keresztül. . . *Kasztner Rezső*

Egy csoport francia képviselő indul Berlinbe
Párisban egy német, Berlinben egy francia állandó parlamenti delegáció fog székelt. Végleg meg akarják szüntetni az ellenséges atmoszférát

(Páris, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A párisi kamarának tudvalevőleg van egy csoportja, amely a Németországhoz való közlekedésért küzd. Chavagnes képviselő, aki ennek a csoportnak elnöke, ma kijelentette a „Petit Bleu” munkatársának, hogy Franciaország és Németország közlekedésének érdekében háromféle módozatot állapítottak meg a június első napjaiban Párisban ülésező francia és német delegátusok.

1. A francia és német ipar együttműködése, figyelemmel a közös pénzügyi érdekekre.
2. A francia és német politika kölcsönösen alkalmazkodik egymáshoz.

3. A német természetbeni szállítások racionális felhasználása.

Chavagnes ezután azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy a legközelebbi jövőben a francia kamarai képviselők egy nagyobb csoportja utazik Berlinbe. A képviselők meg fogják látogatni München és Düsseldorf városokat is. Párisban és Berlinben a jövőben állandó képviselite lesz a két ország közlekedésén fáradozó német és francia parlamenti csoportnak, amelyek főleg a közvéleményben még itt-ott felbukkanó ellenséges indulatok gyökeres ki-gyomlálását igyekeznek megkísérelni.

Briand miniszterelnök a közlekedés tervével szemben legteljesebb megelégedését fejezte ki.

Hindenburg levele
a nyilvánosságnak volt szánva

Már a múlt héten többszáz ezer példányban sokszorosították és a röpiratokat a népszavazás előtt néhány nappal akarták szétszórni. Hindenburg vagy lemond, vagy aláírja a népszavazást elrendelő dekrétumot

(Berlin, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Reichstag folyosóin ma ismét élénken tárgyalják a Hindenburg levél által előállított helyzetet és az ezzel kapcsolatos elnökválságot. Általános az a nézet, hogy Hindenburg kényes szituációba jutott, de, ennek ellenére, nem szándékozik lemondani, mert meg van győződve arról, hogy visszalépése a népszavazás megejtésén mitsem változtatna.

Ha a parlament úgy határoz, hogy a fejedelmek kártalanítása ügyében megkérdézik az ország lakosságát és elrendeli a népszavazást, úgy a köztársaság elnökének, ez esetben tehát Hindenburgnak, kötelességévé válik, hogy a népszavazást elrendelő dekrétumot egy hónapon belül a hivatalos lapban, saját aláírásával ellátva, közzétegye. Ez alól a kötelezettség alól csak úgy vonhatná ki magát Hindenburg, ha állásáról lemondana. Természetes, hogy a dekrétum életbeléptetését ez a visszalépés nem akadályozza.

Mint legutóbb kiderült, a Hindenburg-levél valóban nyilvánosságra akarták hozni, de csak a népszavazás lefolytatása előtt néhány

nappal, hogy hatása annál nyomatékosabb legyen. Ebből a célból a köztársasági elnök monarchisztikus érzelmű levélét több százezer példányban sokszorosították és ezeket a röpiratokat lepecsételt csomagokban már a múlt héten szétküldték az ország minden részébe. Hindenburg kabinetirodájának távirati intéseire azután felbontották volna a csomagokat és a röpiratokat a nép között szétszórták volna. A Hindenburg-levélnek ez a nyilvánossághozatala június 20. előtt néhány nappal volt tervbe véve, miután a szociáldemokrata „Vorwärts” a levelet időközben napfényre hozta, ettől a propagandától el kellett tekinteni.

A Reichstag egyébként elhatározta, hogyha a népszavazás sem vezetne eredményre a fejedelmek kártalanításának kérdésében, úgy a Reichstag nyári ülészakán hozza meg mindenképen tető alá a régóta huzódó ügyét.

Berlin, június 12. A Hindenburg-levél miatt a kommunisták bizalmatlansági indítványt nyújtottak be a kormány ellen. A Reichstag elvetette az indítványt és állást foglalt a kormány és Hindenburg mellett.

Magyarország
Bethlen támadójának kiadatását fogja kérni

Az egységespárt ünnepélyesen fogadja a hazatérő Bethlent. Dr. Pelle János Justh védelmére Genfben ment

(Budapest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bethlen ellen elkövetett testi inzultust azok a lapok is elítélik, melyek legelősebb politikai ellenségei a miniszterelnöknek. A lapok kijelentik, hogy Bethlen Genfben Magyarországot jelentette, azokat is, akik az ő általános politikájával nincsenek megelégedve. A magyar miniszterelnök Genfben vívott küzdelmét az ország önállóságáért és gazdasági érdekeiért mindenki szívdobogva nézte Magyarországon s csak annál nagyobb fölbátorodást kelt az ellene intézett támadás. A merényletről különben már kétségtelenül megállapították, hogy nem igaz az az állítása, hogy a Justh Gyula családjával rokonságban lett volna.

Törvényszék, vagy csak rendőrbíróság?

A „Journal de Genève” szerint a berni szövetséges tanács a merénylet helyzetét alapos vizsgáltnak vette alá, de még nem döntött végleg, hogy milyen fórum elé állítsa. Egyelőre utasította a szövetségi gyűlést, hogy Justh-ot előzetes letartóztatásába helyezze. Valószínűnek látszik, hogy a büntény: a szövetségi büntetőtörvénykönyv 43. §-a alapján ítéli meg, amely két évig terjedhető fogságot és kétezer frank pénzbüntetést ír elő. A lap szerint Justh büntetésével szemben három eshetőség lehetséges. Vagy egyszerű polgárnak tekintik, aki Genf területén megfűtött valakit és akkor a rendőrbíróság ítélkezik fölötte. Vagy tekintetbe veszik, hogy az inzultust egy idegen kormány feje ellen követte el, aki területenkiváltságot élvez és ez esetben a szövetséges büntetőbíróság hozza meg ellene a fogsázbüntetést.

A harmadik lehetőség az, hogy tekintetbe véve,

hogy az inzultus területenkivül helyen esett, kiadják Justh-ot a magyar bíróság ítélkezésének. Az Esti Kurir szerint a magyar kormány már lépéseket is tett a kiadatás érdekében, melyet annál inkább kíván, mert Justh közönséges büntetettét is el van ítélve Magyarországon.

Pesthi Pál igazságügyminiszter Bethlen inzultálójának kiadatásáról a következőket mondotta:

— Az ügy fölött még tanácskozunk. Bővebbet egyelőre nem mondhatok. A nemzetközi jog szerint exterritoriális területre menekültnek saját állama kérheti a kiadatását, sőt ismerék nemzetközi jogász véleményét, mely szerint ha az illető kiadását az exterritoriális hatóság megtagadná, a kiadást az illetékes államnak erőhatalommal is joga van érvényesíteni. Ez természetesen teoretikus fejtegetés csupán, amelyre a gyakorlatban nem fog sor kerülni.

Az egységespárt ünnepélyesen akarja fogadni Bethlent

A budapesti egységespárt értekezletén Vass miniszterelnök helyettes jelentette ki, hogy Bethlen azért ment ki Genfben, hogy a Népszövetség előtt bizonyosságát adja annak, hogy Magyarország teljesítette kötelességét és a legnagyobb áldozatok árán is helyreállította pénzügyi egyensúlyát. Sikere teljes volt, bár egyes külföldi államok sajtójában mindent megfűttek ellene.

A magyar miniszterelnököt nagy munkájában azonban egy inzultus érte, amely szimbóluma akar lenni az ellene lefolytatott rosszhiszemű támadásoknak. A tettes az úgynevezett „elnyomott magyarok” képviselőjének adta ki magát, a külföld azonban nem vezettette félre magát és közvéleményével

Kérje

mindenhol **Dreher-Haggenmacher**
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

A világ szenzációja az IDEAL
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfogadható áron árúsít az
IDEAL
kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek
Jul. Gustav Reule Ferdinand & Co.

226 június 14
ig.
élni tovább egy
ól veresen le
neki. Az élet
z Unió biztosí-
bäuser Márkus
segül is veszi.
bai tiltakozott
n feleségül és
st megszakító-
or legvéreseb-
Szabó helyzete
alt.
rosi mérnöke
s Kolozsváron
családja
ján Baltescu
agybányán vá-
ki magát és a
os társadalmi
lyan udvarolt
akinek házsa-
ge azonban tu-
történekről
mániából.
l és i-merősei-
zülles mere-
Dr. Gömbös
egy budapesti
meg. Egy ideig
are repatriált
ut egy bank-
és baró Hed-
szerecsézt,
edi börtönből
rabságával,
bb betörésért
g fogházából
egével Bécsbe
ok és állam-
meg társával
nessen, be-ö-
x be, ahonnan
ok el. Egy
razitát tartott
mmal feltűnt
ollár Dániel
gyanút fo-
edmenyeként
val kiderült,
több külföldi
megrendelé-
tt. A bécsi
ítélte ezért,
snak. 1923.
bécsi rend-
yarszagra,
a buda-
iatt másfél-
ó kiszakta
ja” Hoff
agyar ko-
zel rendb-
even lakást
megfigyelés
sában Kur-

mindenfelé Bethlen iránti rokonszenvének ad kifejezést. Az egységes párt, mely a genfi események után még jobban ragaszkodik Bethlenhez, mint eddig, hétfői fogadtatására a pályaudvaron egységesen fog megjelenni.

A német és angol sajtó egyhanguan elítéli a Bethlen elleni aljas támadást.

Justh Iván édesanyja dr. Pelle János ügyvédet küldte Genfba fia jogi képviselőre

Nagyváradai tudósítónk jelentése szerint özevgy Justh Károlyné, a támadó Justh édesanyja tegnap dr. Pelle János nagyváradai ügyvédet fia jogi képviselőként Genfba küldte. Az ügyvéd már el is utazott Svájcba.

Újra győzött a nemzeti párt a megismételt kolozsmegyei választásokon

Junius huszadikára halasztották a megyei szenátorválasztásokat

(Cluj Kolozsvár, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap zajlottak le Kolozsmegyében a megismételt megyei választások. Tudva lévő ugyanis, hogy az első skrutiniumnál egyik pártnak sem sikerült az abszolút többséget megszerezni. Az első választás alkalmával ugyanis a nemzetipárti lista 18 szavazattöbbséggel győzött csupán. A megismételt választások a nemzetipárti lista hatalmas győzelmével végződött, amelyben bizonyára nem jelentékeny részben közrejátszott a russi véres események nyomán a kormány körül teremtett kedvezőtlen atmoszféra is. A nemzeti párt hivatalos közlönye, a „Patria“ a győzelem ellenére is hangsúlyozza, hogy a választásokon a kormány terrorisztikus eszközökkel dolgozott és több nemzetipárti községet visszatartott a szavazástól. A választások részletes eredménye egyébként a következő: Nemzeti párt 10 469, kormánypárt 7326, liberálisok 442. Szavazóhelyenként a szavazatok a következőképpen oszlak meg:

Kolozs	42	183	7
Báuffyhunyad	499	842	28
Aleólóna	714	96	15
Középlak	283	611	14
Örményes	498	416	27
Vilaha	293	275	8
Hidalmás	970	72	4
Kide	176	173	3
Mákó	531	482	44
Körösfő	549	87	5
Nagykapus	214	702	16
Mócs	163	137	18
Kajántó	523	67	6
Györgyfalva	743	435	11
Barkes	655	308	15
Tik	742	32	13
Kiskalota	309	170	2
Szentkirály	367	385	22
Criseu	155	434	13

	Nemzeti párt	Kormány	Liberális
Gyalu	197	221	14
Csucsua	167	485	20
Vista	601	389	20
Sármás	1068	431	17

Bukaresti jelentés szerint a belügyminisztérium a megyei tanácsok megalakulását, mely június 15-re volt kitűzve, június 20-ra halasztotta azokban a megyékben, melyekben a választásokat nem támadták meg. Azokban a megyékben, ahol a választások ellen tiltakozást adtak be, a felbontás elintézésé után alakulnak meg a tanácsok.

Az E. Zs. N. Sz. Ijjar-mitlingje Máramarosszigeten

Dr. Fischer József nagy beszéde a zsidó egység fontosságáról

(Sighetul Marmatiei-Máramarossziget, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Ijjar havi propaganda-körútja során dr. Fischer József, a Szövetség elnöke, dr. Szónyi Géza és Giszkalay János kíséretében kedden Máramarosszigetre érkezett. A cionista eszme propagálására leérkezett kolozsvári vendégek a Szövetség helyi csoportja által a Kulturpalotában megrendezett mitingen szóltak a város zsidó lakosságához. A miting iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánult meg, úgy, hogy a Kulturpalota hatalmas terme alig tudta befogadni a nagyszámban megjelent érdeklődő közönséget.

A mitinget dr. Sternberg Aladár, a helyi csoport elnöke nyitotta meg, aki előbb rövid szavakban rámutatott az Ijjar-akció fontosságára, majd vázolta a máramarosi zsidóság tradícionális cionista munkát.

Dr. Fischer József beszéde

Általános feszült figyelem mellett emelkedik ezután szóléra dr. Fischer József, a Zs. N. Sz. elnöke.

— Azok, — mondja — akik a zsidóság népi létezését tagadják, különböző elméletekkel próbálják megoldani a természetes adottságok és felfogások közötti szakadékokat.

— A zsidó nép — mondotta többek között — talán soha annyira rá nem volt utalva arra, hogy erős egységbe szervezkedjen mint ma.

Csak a cionista szervezkedés veheti fel a küzdelmet az antiszemitizmussal

— Az antiszemitizmus elleni küzdelemre egyedül a cionista szervezethez rejlő erő képes. Egy franciaországi zsidó, Theodor Reinéek 1887-ben keservesen feljajdult, hogy Franciaországban, ahol az antiszemitizmust teljesen eltemetettnek vélték, a gyűlölet újból fellángolt és keresve a gyógy módszereket, azt ajánlja, hogy kereskedőnk legyenek szerények és jóté-

konyak, tudósaink igénytelenek, írónk hazafiask és mentesek minden egoizmusól és akkor meg fog szűnni az antiszemitizmus.

— Azelőtt is, azóta is ennél szellemesebb és alaposabb módszereket is ajánlottak az antiszemitizmus megszüntetésére, de minden hiába való kísérlet. Csak azt mutatta, hogy a védekezésre egyetlen hatékony fegyvere a szervezkedés. Mert az erőt lehet tisztelni, de megvetni és gyűlölni nem. Ha a zsidóság összefog és egységesen mutatkozik a galutban és erősek meg teremtőképesnek Erec Jiszráél felépítésében, akkor az a tisztelt, amelyet teremtő erőnkkel elértünk, el fogja halványítani és végül teljesen megszünteti a zsidók ellen ma táplált gyűlöletet.

Az egység hiánya miatt maradt az erdélyi zsidóság parlamenti képviselő nélkül

— Az egység hiánya idézte elő azt az igazságtalan állapotot is, hogy Erdély zsidósága ma sem zsidó képviselő nélkül van a parlamentben. A Magyar Párt listáján bejutott ugyan a kamarába egy zsidó nevű képviselő, azonban ez a képviselő maga sem állíthatja, hogy a zsidóságot képviseli és ha állítaná, ez ellen a zsidóság tömegei kétségkívül a legerélyesebben tiltakoznának.

— Meg kell szűnnie ennek az állapotnak, hogy a zsidóság nevében erre illetéktelenek beszélhessenek és sorodóntó pillanatokban, amikor legnagyobb szükség van minden zsidó erő egyesítésére egyéni érdekek, vagy okok, egyes csoportoknak szeparatikus érdekei érvényesülhessenek az egyetemes zsidóság érdekeinek hátrányára. Hogyan várhatunk megbecsülést és milyen címen kérjük a zsidóság jogainak elismerését, ha a kritikus pillanatokban mindig akadnak, akik a maguk egyéni érdekeiknek előtérbe tolásával mégis úgy állítják a világ elé a zsidóságot, mint egy önmagát marcang-

oló testet, amelynek tagjai a szolidaritás legkisebb jelét sem mutatják. Más nép, így a Magyar Pártban megszervezett magyarság is, megbélyegzi és kiveti magából az egységbontókat, nálunk az örökös oportunizmus — pillanatnyi látszólagos előnyöért játszi könnyedséggel, büntetlenül áldozza fel a zsidó nép általános nagy érdekeit.

— Ellenfeleink jól tudják azt és már előre kalkulálnak arra, hogy a zsidóság egységes sorait könnyen megbonthatják. Csak így történhetett, hogy Bucsan miniszter a legutóbbi választásokat megelőzőleg nemcsak nekünk, erdélyi zsidóknak, hanem az összes ország-részek zsidó küldötteiből álló delegációnak nyíltan kimondotta, hogy kellő szervezethez hiányában a zsidóság politikai szempontból „elhanyagolható mennyiség”.

Összetartásra hívja fel a zsidóságot. Ennek az összetartásnak az élő aktiv megnyilatkozása a cionista szervezet, melynek tagjai sorába való belépéssel minden zsidó Palesztina újjáépítése mellett a zsidó egységnek célját is szolgálja.

Az óriási tetszéssel fogadott beszéd után Stern József magasszárnyalatu héber beszédben üdvözölte a kolozsvári vendégeket.

Dr. Szónyi Géza emelkedett ezután szóléra. A palesztinai kivándorlásokról tartott részletes előadást. Nagy tetszést aratott.

Dr. Szónyi Géza ezután nagy tetszéssel fogadott talpraesott beszédben válaszolt a Magyar Párt máramarosszigeti tagozatának megalkulása alkalmából zsidó részről elhangzott Palesztina-ellenes vádaskodásokra.

Zugó taps közepette emelkedik ezután Giszkalay János szóléra. Egy óra hosszat tartó beszédében költői lendülettel ecseteli le a zsidóság galuti sorsát.

Dr. Fried Abraham, a helyi csoport társelnöke zárja be a mitinget. Zárószavaiban ama óhajának ad kifejezést, hogy Szigeten immár ezután ideje volna, hogy a személyek dizek ne legyenek többé napirenden, smely a cionista szervezetet teljesen a tönk szélére vitték. A szervezet, valamint a szigeti zsidóság nevében köszönetet mond a kolozsvári vendégeknek, amely után ez a magasívóju miting befejezést nyert.

Másnap, szerdán a máramarosi kolónia ügyében folytak komoly tárgyalások a Máramaros vidéki delegátusokkal.

A kolozsvári vendégek csütörtökön, június 10 én tovább utaztak Nagyváradra. (f. m.)

Tavaszi vásár
melyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya ..... lei 88
Cérna flor ..... lei 97
Selyem flor ..... lei 115
Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál
Főter 7 szám.

A nagyrabecsült hölgyközönség szives figyelmébe ajánljuk a most ujonnan megnyitott

'APHRODITE'
kézimunka és fehéreműsálat

Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Kérjük, hogy azt felkeressék, ahol a leggyönyörűbb kézimunkák készítését vállaljuk.

Női, férfi fehéreművek mérték után!

Rubája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztítat.

Uj Kelet az egy... napilap... rkeztek; Gisz... és szerkesztő... Uj Kelet elnök... megjelölték...

— Sándor... ban fog nyara... dor jugoszláv... julius közepén... Konstanca mell... dégek fogadásá... készületeket.

— Sadovea... színházak vez... lentik: Hirt ad... veanu végleg B... testülés szerint... házak vezérigazg... színház igazgató... most lépett be a...

— Meghoss... lamok egymás... jelentik: Mint j... között fennálló... konferenciája elő... szlavia és Cseho... sek meghosszab... történt.

— Ma hiro... verseny ered... Az országos tur... visszaérkeztek a... pontos eredmény... királyi herceg a... a versenyzőkkel e...

— Egy göm... gatóját, mert n... dől. Rimaszomb... rimaszombati re... nak tanulója teg... az iskola igazgató... nos igazgatót kéri... szlovák nyelvűb... ő csak cenzor v... het pótvizsgára... elő és az igazga... rávetette magát... közöttük. Vályi... Az első golyó... gató bsl kezefe... ment át. Ekkor... főbelötte magát... ván orvos kötö... a kórházba szál... remény.

— Genfben... fascisták einö... reotti ünnepélye... fascisták között... embert revolver... tiz embert let... között van az... nőke és az elnö... — Matteo... ron. A ma egy... meggyilkolt ol... szolálásnak évfor... szociáldemokrat... utcai székházát... emlékünnepeply... sége szóvá fog... tot a választás...

Tavaszi női... férfi ruhák

HIREK

Uj Kelet az egyetemes orvosi és egészségügyi zsidóság napilapja... Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő... főszerkesztő Dr. Marton Ernő... Uj Kelet cikkének utánnyomását... megjelentetésével szorgalmazzuk.

Vasárnap 5686. Tamuz 1. Roschodes 1926. június 13. Hétfő 5686. Tamuz 2. 1926. június 14.

Sándor jugoszláv király Techirgiolban fog nyaralni. Bukarestből jelentik: Sándor jugoszláv király és Marioara királyné július közepén egyhavi kúrára érkeznek a Konstanca melletti Techirgiol fürdőre. A vendégek fogadására már megkezdtek az előkészületeket.

Sadoveanu lett az összes állami színházak vezérigazgatója. Bukarestből jelentik: Hirt adtuk arról, hogy Mihai Sadoveanu végleg Bukarestbe költözött. Ujabb értesülés szerint Mihai Sadoveanun az összes színház vezérigazgatójává és a bukaresti nemzeti színház igazgatójának nevezték ki. Sadoveanu most lépett be a néppártba.

Meghosszabbították a kisantant-államok egymásközötti szerződéseit. Prágából jelentik: Mint jelentettük, a kisantant államok között fennálló szerződéseket még a kisantant konferenciája előtt meghosszabbították. A Jugoszlávia és Csehország között fennálló szerződések meghosszabbítása a napokban már megtörtént.

Ma hirdetik ki az országos turaverseny eredményét. Bukarestből jelentik: Az országos turaverseny résztvevői tegnap este visszaérkeztek a fővárosba. Az automobilverseny pontos eredményeit ma este hirdetik ki. Miklós királyi herceg az egész utat együtt tette meg a versenyzőkkel és kiünne teljesítményt nyújtott.

Egy gömri magyar diák lelőtte igazgatóját, mert megbuktatta a szlovák nyelvből. Rimaszombatból jelentik: Vályi István, a rimaszombati reál gimnázium nyolcadik osztályának tanulója tegnap délután 4 órakor bement az iskola igazgatójának irodájába, ahol Fabula János igazgatót kérdőre vonta, miért buktatta el a szlovák nyelvből. Az igazgató megjegyezte, hogy ő csak cenzor volt, különben még mindig lehetne pótvizsgára. Vályi erre browningot rántott elő és az igazgatót le akarta löni. Az igazgató rávetette magát a fiúra, mire dulakodás támadt közöttük. Vályi háromszor lőtt az igazgatóra. Az első golyó nem talált, a második az igazgató bal kezefáján, a harmadik jobb kezefáján ment át. Ekkor léptek hallatszottak, mire Vályi fölbölte magát. Fabula igazgatót Fehéry István orvos kötötte be, Vályit pedig haldokolva a kórházba szállították. Felépüléséhez nincs remény.

Genfben letartóztatták a svájci olasz faszisták elnökeit. Genfből jelentik: A Matteotti ünnepélyen az ottlevő kommunisták és faszisták között véres verakedés történt. Több embert revolverlövéssekkel megsebesítettek és tíz embert letartóztattak. A letartóztatottak között van az olasz faszisták egyesületének elnöke és az elnökség három tagja is.

Matteotti emlékünnepe Kolozsváron. A ma egy éve az olasz faszisták által meggyilkolt olasz szocialista vezér: Matteotti halálának évfordulója alkalmából a kolozsvári szociáldemokrata párt az építőmunkások Patak-utcai színházában vasárnap délelőtt 10 órakor emlékünnepelet rendez, melyen a párt vezetősége szóvá fogja tenni a szociáldemokrata pártot a választásokon ért vereség okait is.

Harmincmillió lejre rugtak az ingyenes vasuti költségek a választások alatt. Bukarestből jelentik: A kormány rendeletet adott ki, mely szerint az egyszeri ingyenes utazásra szóló igazolványokat bevonják, mivel a választási kampány alatt 30 millió lejbe került ez az államnak.

Abd el Krimet Korzikára deportálják. Madridból jelentik: Hivatalos körökben bizonyosra veszik, hogy Abd el Krimet Korzikára deportálják. Lehetséges, hogy vagyona egy részét kártalansítással olyan spanyol családoknak fogják juttatni, amelyeknek tagjai a marokkói háborúban meghaltak.

Bikszád gyógyfürdő nyitva június 1-től. Iod-kúra, meleg ásványvíz és szén-savas fürdők hidegvíz gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javallva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönbön hólyag, vese és epebajoknál, valamint sárgaság kerékgyomorfekély eseteiben. Szobák július hóra még előjegyezhetők. Állandó fürdőorvos. Mérsékelt árú lauha diétás betegeknek is. Bármily felvilágosítással készséggel nyújt a fürdőigazgatóság. Baia Bieșad (Bikszád-fürdő). (Szatmár megye.)

A kormány nemzeti propagandahivatalt állít fel. Bukarestből jelentik: A parlament megnyitása után a kormány törvényt fog megszavaztatni a nemzeti propagandahivatal felállításáról, melynek feladata lesz az újonnan csatlót területeteken propagandát kifejteni. Ez a hivatal a kultuszminisztériumtól, a köz- és belügyminisztériumtól fog függeni.

Hatszáz schillingért került eladásra egy valódi Tintoretto-festmény. Bécsből jelentik: Az osztrák főváros művészi és írói köreiből sokan beszélnek arról a törvényszéki tárgyalásról, amelyet egy Tintoretto kép miatt tartottak tegnap a harmadik kerület bírói tanácsa előtt. Friedrich Nicklas hosszú évek óta számanalósa volt az egykor császári képtárnak. Mint tisztviselője a híres gyűjteménynek, maga is képgyűjtőnek csapott fel és ha alkalma adódott és volt valami fölösleges pénze, mindig vett régi képeket. Nyolc évvel az előtt egy Schwartz nevű ember régi képet hozott hozzá. A kép egy előkelő ifjút ábrázolt, de nem volt szignálva és Nicklas hozzávetőleg tudta, hogy valamelyik olasz mesternek a képe. Akkoriban ötezer koronát adott a képért, amely többi értékes képei mellett díszítette szerény lakását. A számtalános 1922. óta nyugalmában van, Minthogy felesége állandóan betegeskedik, rá bellett fanyarodnia a képek egyenként való eladására. Egy régi barátja, Klein Richard festőhöz fordult azzal a képpel, szerezzen neki nevét valamelyik képre. Barátja egy régi ismerősét, Duschnitz Radolfot, a Galicai Petroliumgyár bécsi irodájának vezetőjét ajánlotta. Nicklas elvitte a képet Duschnitz lakására, aki hatszáz schillinget adott érte. Néhány hónappal később a lapok hosszasan foglalkoztak egy művészi eseménnyel. Eszerint Lüdemanen neves képr restaurátor és műértő egy bécsi képgyűjtőnél egy valódi Tintoretto-t fedezett fel. A képről később reprodukciók jelentek meg az újságokban és ezekről Nicklas felismerte a hatszáz schillingért Duschnitznak eladott képét. Szakemberekhez fordult, elsősorban dr. Glückhoz, az állami képtár igazgatójához, aki kijelentette előtte, hogy a kép valódsága esetén ötvenezet schillinget ér, de akkor is, ha másolat, biztosan elérhető érte huszezer schilling. Nicklas erre Duschnitz ellen a polgári bíróságnál panaszt tett és a vétel megsemmisítését kérte. A bíróság előtt Duschnitz védője tagadta, hogy a képek olyan magas értéke lenne. A bíróság erre tanácskozásra vonult vissza. Ezalatt a felek között egyezkedési tárgyalások indultak meg, amelyek megmisélt a bíróság ítéletét hozott volna, azzal a megállapodással végződtek, hogy Duschnitz újabb 2900 schillinget fizet Nicklasnak három részletben. Nicklas erre visszavonta panaszát.

Budapestre utazók! 60 lejes magyar vizumot és féláru vasuti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Fötér 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

RHEUMA KÖSZÜÉNY GYÓGYHELYE RÖSTYÉN. A világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 cs. ékoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2. Aki nem utazhat, az használja Pestyén iszap-házikurát. Pi. Qu. iszapkocskák, használatra kész gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriázban kapható.

Mitilneu külügyminiszter kedden utazik Blédbe. Bukarestből jelentik: Mitilneu külügyminiszter kedden utazik a Simplorea Blédbe, a kisantant konferenciájára. Kísérőben lesznek Djavara követségi tanácsos, mint titkár és Dianu, a külügyminisztérium sajtóosztályának főnöke.

László Lima hangversenye az Újságíróklubban. Jövő szombaton este tartja a tordai származású, nagytehetségű, fiatal hegedűművész koncertjét az Újságíróklubban, a következő műsorral: Bach: VI. szonáta, Wierxtempo: Fis moll-koncert, Hubay: Nocturne, Corelli: I. folia, Paganini-Kreisler: Praeludium és Allegro. A fiatal művész bemutatkozása eseménye lesz az idei művészeti szezonnak és egy fényes karrier kiinduló pontját fogja képezni.

Hevesi Piroska „Modern Estélyét” holnap, hétfőn este 9 órakor tartja az Unióban kollégium dísztermében, melyen Bartók Károly és Dohnányi kompozícióin kívül Kolozváron először mutatja be a francia Rhene-Baton, a német Edwárd Moritz és az orosz Moussorgsky legérdekesebb műveit. A zenei eseményszámba menő és nagy érdeklődéssel várt hangverseny jegyei Lepagenál kaphatók.

Egyéves fogászati tanfolyamot rendez a közegészségügyi minisztérium. Bukarestből jelentik: Lupas közegészségügyi miniszter elhatározta, hogy október elsejével külön intézetet létesít a fogászat tanítására. Ugyanis a fogászati törvény alapján megjelölt revízió igen kevés fogásznak adta meg a jogot a további praktizálásra. A miniszter egyéves tanfolyamot nyit a megbukott fogászok számára és remélhető, hogy így rövid időn belül legnagyobb részük megszerzi a szabad praxis lehetőségét.

Párisban agyonlőttek egy georgiai szovjetújságírókat. Párisból jelentik: Weschappeli György georgiai újságíró, amikor tegnap délután távozásban volt a szajnai törvényszék épületéből, egy georgiai munkás agyonlőtte. Kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy meg akarta szerezni családját és a bolsevikiek által meggyilkolt munkásokat, mert Weschappeli a szovjetek embere volt Párisban és moszkvai pénzen adta ki a „Nouvelle Georgio” című lapját.

A katonai felbukkanók ellen névtelenül beadott panaszokat nem veszik figyelembe. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium rendeletet adott ki az összes katonai alkatulatoknak, mely szerint a jövőben a katonai felbukkanók ellen beadott névtelen panaszokat nem veszik figyelembe, csakis abban az esetben, ha névaláírással vannak ellátva.

A herceg és zsidaja címen most jelent meg Lion Feuchtwager világhírű zsidótárgyu regényének a Jud Sús-nek magyar fordítása és 375 ejért kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried Mikea, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Vidéki amatőr fényképezők kérjenek arjegyzéket POLITZER fotóáruháztól Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Tavaszi női és férfi ruhákat fest, tisztít UNIO, Cluj. Fióküzlet Str. Barițiu No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

Gsz, reuma, kőszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és zsidó elátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ilcanda-Mare.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsokra, **örörségi** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dobány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Kormányhatóságilag engedélyezett

sorsjáték

a Romániai Róm. Kath. Népszövetség Dévai Tagozata javára rendezti: a **Kolozsvári Gazdák Hite szövekezte, Cluj, Piata Cuza Voda 10.**

Egy sorsjegy ára 50 x 2 = 100 lej.

Főnyeremény: **egy 50 HP luxusautó**, 6 üléses „Benz Mannheim”, mely megtekinthető az „Autocomercia” üzletben, Cluj, Bocskay-tér 10.

II. nyeremény **25,000 lej** készpénz
III. nyeremény **10,000 lej** készpénz
IV. nyeremény **5,000 lej** készpénz
V. nyeremény: **200 lej**, összesen 10000 L.

A nyeremények illetékmentessége garántálva

Sorsjegyek kaphatók a Kolozsvári Gazdák Hite szövekezte, Cluj, mint főelárúító helyén és a hirdetéttel bizományosoknál. 100 lej 25 bani előzetes beiktatása ellenében a főelárúító egy drb. sorsjegyet franco küld.

Sorsolás helye: Cluj (Kolozsvár) Primaria (város-háza). — **Sorsolás ideje: 1926. július 15. d. u. 3 óra.**

Sorsolási eredmény közlve lesz az Uj Kelet-i en

S. O. S.

Nemzetközi Embervédelmi Kiállítás

Budapest,

1926 május 26—aug. 3 ig.

A drezdai Hygiene-Museum „Der Mensch” világhírű anyagának a budapesti rendőrség tün-
ügyi muzeuma érdekes gyűjtemények részvé-
telével és az egészségügy irásai méretű tudomá-
nyának a közönség előtt csak hírből ismert
gyűjteményével — A kiállítás területén nagy-
szerű vendéglő, kávéház, szórakozópark, tánc-
pavillon reggeltől késő éjszakáig áll a közönség-
rendelkezésére.

Főelárú utazás

Budapestre, a visszautazásnál bármely
határállomásig lehet féljeggyel utazni.

Magyar vizum 50 L.

(1 aranykorona)

Olcsó lakás és ellátás
előkelő szállodákban.

A kedvezményesre és kiállítás megtekintésére
jogosító **igazolványok** a kiállítás romániai
főmegbízottjánál a **Hivatalos Menet-
jegyirodában, Oradea — Kolozs-
váron** kizárólag a Főter 1. szám alatti me-
netjegyirodában, — és a minden romániai város-
ban levő képviselőnél. — Kiállítási igazolva-
nyok **Szebenben** a Hermes Reklam és Hi-
detési vállalatnál is kaphatók.

KÖZGAZDASÁG

Százmillió dollár kölcsönre van kllátása Romániának

Manoilescu államtitkár 17-én érkezik vissza Romából

(Bucaresti-Bukarest, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Manoilescu államtitkár, aki tud-
levőleg jelenleg Romában folytat különböző pénzügyi tárgyalásokat, június 17-én érkezik vissza
Bukarestba. Az államtitkár tárgyalásainak eredményéről csak visszaérkezése után fog beszám-
a kormánynak, annyi azonban már is bizonyos, hogy missziója sikerrel járt. Az államtitkár román
tartózkodásának tudható be, hogy aránylag előnyös feltételek mellett sikerült rendezni a háború
utáni, Olaszországgal szemben fennálló kereskedelmi adósságokat és hogy a külkereskedelmi
szemponyjából a két ország között különböző megállapodások jöttek létre. Előzetes jelentés-
szerint sikerült a kétszázmillió líras kölcsönt is perfektuálni, melynek feltételeit az államtitkár
hazajövetele után fogja a kormány közölni.

Mint ismeretes, Manoilescu utiprogramja szerint római tárgyalásai után Svájcba kellett volna
ellátogatnia, ahol ugyancsak egy nagyobb kölcsön ügyében folytatott volna tárgyalásokat. Kor-
mánykörökből nyert értesülés szerint Manoilescu svájci útja elmarad, mert amerikai pénzemb-
rek százmillió dolláros kölcsönt ajánlottak fel Romániának, melyet nyolcszázalékos kamat mel-
lett 89-es árfolyamú jegyzetnek is a newyorki pénzpiacra. Az amerikai kölcsön iránti tárgya-
lások annyira előrehaladtak, hogy annak perfektuálására és így a kötvények kibocsátására is
videsen sor kerül.

Bukarest, június 12. Kormánykörök szerint Manoilescu pénzügyi államtitkárnak a 200
millió líras kölcsön megkötésén kívül az a feladata is volt, hogy puhatolódzék Romániának
Olaszországgal szemben fennálló háborús adósságainak rendezése tárgyában. Beavatottak úgy tud-
ják, hogy Titulescu főként ebben az ügyben jön haza és ha Manoilescu jó híreket hoz Romá-
ból, úgy Titulescu azonnal Itáliába utazik a formális tárgyalások megkezdésére.

Erősen csökken Csehszlovákia gabonaimportja

Miért indokolatlan az új agrárvámok alkalmazása

(Prága, június 12. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Beszámoltunk már arról, hogy a csehszlovák agrárvámok parlamenti tárgyalása általános elégedetlenséget keltett azokban az államokban, amelyek gabonaterméket exportálnak Cseh szlovákiába. Főleg az utódállamokat, így elsősorban Magyarországot, Romániát és Jugoszláviát érintenek súlyosan az új agrárvámok alkalmazása, mert hiszen már az utóbbi időben is egyre jobban csökken Csehszlovákia gabonabevitele, ami az alábbi statisztikából is kitűnik: A cseh állami statisztikai hivatal kimutatása szerint az áprilisi behozatal 17 02 métermázsza volt, a múlt év áprilisi 97 944 métermázszaival szemben. A rozsbéhozatal 20 376 métermázsza volt, a múlt évi 14 196 métermázszaival szemben, az összes gabonabéhozatal tehát 37 397 métermázsza volt. Bazalisztblől 76 353 métermázsza importáltak, a múlt évi 178 349 métermázszaival szemben, rozlisztet 5 918 métermázsza, a múlt évi 12 732 métermázszaival szemben, takarmánylisztet pedig 3 077 métermázsza, a múlt évi 6 139 métermázszaival szemben. A babliszt, rozliszt és egyéb malomtermékekkel együtt ez év áprilisában 87 434 métermázsza örleményt importáltak, míg a múlt év áprilisában 203 399 métermázsza. Az előző hónapokkal szemben szintén nagy csökkenés mutatkozik úgy a gabona, mint az örlemények behozataláról.

A buzalisz behozatalánál az Egyesült Államok 5 667, különböző államok Hamburgon keresztül 33 682, Kanada 1 210, Németország 4 616, Magyarország 12 263, Ausztria 383, Franciaország 1 640, Anglia 451, Jugoszlavia 3 415, Olaszország 153, Románia 12 100, Lengyelország 161, Kuba, Haiti és San Domingo 612 métermázszaival szerepel. Az összes gabonabéhozatal az év első négy hónapjában 384 784 métermázsza volt, a múlt év hasonló időszakában behozott 430 400 métermázszaival szemben. A malomtermékek behozatala ez év első négy hónapjában 531 082 métermázsza volt, míg a múlt évben 1 170 463 métermázsza volt. Az év első négy hónapjában tehát mindössze felét tette ki a lisztbodyzatal a múlt év első négy hónapja importjának.

A behozatalal szemben a gabonakivitel fo-

vábbra is lényegtelen, azonban csaknem két szerese a múlt évinek. A malomtermékek kivitele a múlt évvel szemben csökkenést mutat.

A kolozsvári kisiparosok nagygyűlése
A kolozsvári ipartestület által hirdetett iparos nagygyűlés a múlt héten tudvalegőleg elmaradt és így a nagygyűlést ma, vasárnap délután 10 órára hívták össze és ugyancsak a kereskedelmi és iparkamara helyiségében lesz megtartva. A kontárkodás, a lehetetlenül súlyos adóztatások és az iparosok egyéb sérelmei kerülnek megvitatás alá és így előreláthatólag az iparosok nagyszámmal fognak a gyűlésen megjelenni.

Új törvényt hoznak a borhamisítás ellen.
Bukarestből jelentik: A borhamisítás elleni védekezésre alakult bizottság csütörtökön ülést tartott Bukarestben, amelyen megjelent Garoflid miniszter is, aki bejelentette, hogy a legközelebbi parlamenti ciklusban törvényjavaslatot terjeszt be a borhamisítás szigorú büntetéséről.

Németországban 30 milliárd darab cigarettát gyartanak évente.
Berlinből jelentik: Hogy milyen nagyránu a német dohánygyártás, arról a legutóbbi hivatalos statisztikai számai tanuskodnak. Az 1925. év negyedik negyedében Németországban 6 060 000 000 cigarettát és 1 100 000 000 szivart gyártottak. Ezzel az egész német dohányipar az 1925. évben nem kevesebb, mint 30 530 000 000 cigarettát állított elő. 1925. év utolsó negyedében cigaretták és szivargyártásra összesen 4 060 000 kilogramm dohányt használtak fel. A kimutatás szerint a legkedvesebb cigarettafajták a 4 és 5 pfennigű cigaretták, a szivarfajták közül pedig a 10 és 15 pfennigű szivarok voltak a legkeresettebbek Németországban.

Gyönyörű művészi

fényképeket

készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.

Prefektura mellett

1 klg. Hochplanc massza leu 40
1 klg. Barna massza . . . leu 60

Megrendelésre utánvétellel küldi Astor Iparvállalat, Oradea, Strada Cogalniceanu No 2.
Mintákat díjmentesen küldünk.

A Götz faté
félmillió lejt vesz
Budapestről jelenlegi
tőssége a Göz & C.
a román fapiscu n
ze öszerepet jár-ott
izgalmasabb rajrit
teve közzé 1925
millió lejjel alakul
ezet lej veszteségé
t-vo veszteségé
232 2 millió lejjel,
utvonalak, vagonok
let és e ölegek fol-
tesznek, az adóssok
szemben a vállalat
alaptőkére kívül a
áll. A hitelezők kö-
liárdot, pontosan
alaptőkének több r-
teséget a rossz nem-
miat a belső terme-
kamatterhek okozta

Az egész v
kamatlabakat. Bé-
rodalmi bank lesz
pénzügyi körökben
Oztrák Nemzeti B-
met példát. Valósz-
met és az osztrák
után fogja vonni
nemzeti bankjának
igen előnyösen fog-
lamok közötti exp-
emberek vélemény-
labeszállítás is má-
miután az egész v
Az egész világ pé-
hető a hiteligenyel-
arra vezethető viss-
esztendőök nagy ga-
államok nagyszabá-
vannak.

Öt év alatt
idegen munkás k-
szágban. Párisból
ügyi hivatal legúj-
uolsó öt évben tö-
rolt ember jutott
szágban. De a jele-
nek még mindig u-
lom kínálkozik a
gazdaságban egyará-
következőképpen c

Olaszország

Lengyelorsz.

Belgium

Spanyolor

Portugália

Csehszlová

Oroszorszá

Többi orsz

Fetűnő e stati
nagy száma, amib-
kivándorlási hivat-
sebben használja
munkaalakalmakat
helyezésére. A m-
szerint jelenleg fő-
kat keres Francia-
napi 16—25 fran-
szükséglet (lakás é
frank.

Választm-
lozsvári Sfatul Ne-
sárnap délelőtt 11
vott egybe, amely
és betegesgályzó
választmány ezen
órák kérdésével é-
vezetősége meghi-
zottak szövetség-
kérdésben együtté

1750 vago
iparügyi minisz-
lentik: Az ipar-
térium nemrégén
vagon közlejt ad-
adó és állami pet-
birtokába. Miután
minisztériumokba
alkalmával eladot
világi árak nivójá
minisztérium nem-
ményét. Ezzel sz

A Gőtz fatermelővállalat három és félmillió lejt veszített a román üzleteken. Budapestről jelentik: A fatermelés egyik vezetője a Gőtz & Cie, amely a Foresta mellett a román fapiscou már a háború előtt is vezető szerepet játszott, amelynek egykor a legizgalmasabb exportációs harc zajlott le, most tette közzé 1925 évi mérlegét, amely a 32 millió lejjel alakult vállalatnak a múltévi 103 ezer lejt veszteségével együtt 3.903.568 lejt t-vo veszteségét számol be. A vállalat erdei 2322 millió lejjel, a házak, fűrésztelepek, vasutvonalak, vagonok 1604 millióval, az árukészlet és előlegek folyómunkákra 4055 millióval, az adók számlája 1809 millió. Ezzel szemben a vállalat saját tőkéje a 32 millió lejt alapitókéu kívül a 16 milliós valutatartalékból áll. A hitelezők követelése majdnem egy milliárdot, pontosan 934.900.735.70 lejt tesz. Az alapitókének több mint 10 százaléka tevő veszteséget a rossz nemzetközi fakonjunktúra, valamint a belső termelési nehézségek és az óriási kamatterhek okozták.

Az egész világon csökkentik a bankkamatlabakat. Bécsből jelentik: A német birodalmi bank leszállította a kamatlabát és pénzügyi körökben bizonyosra veszik, hogy az Osztrák Nemzeti Bank is követni fogja a német példát. Valószínűnek tartják, hogy a német és az osztrák kamatláb leszállítása maga után fogja vonni a utóállamok valamennyi nemzeti bankjának hasonló intézkedését, ami igen előnyösen fogja befolyásolni az egyes államok közötti exportkereskedelmet. Bécsi szakemberek véleménye szerint a berlini kamatlabaleszállítás is már külföldi hatásra történt, miután az egész világon olcsóbbodott a pénz. Az egész világ pénzforgalmában erősen érezhető a hitelügyek csökkenése, ami viszont arra vezethető vissza, hogy a háború utáni esztendő nagy gazdasági pótlásai és az utóállamok nagyszabású beruházásai már szűnőben vannak.

Öt év alatt több mint egy millió idegen munkás helyezkedett el Franciaországban. Párisból jelentik: A francia munkaügyi hivatal legújabb kimutatása szerint az utolsó öt évben több mint egymillió bevándorolt ember jutott munkaalkalmához Franciaországban. De a jelentékeny munkásbevándorlásuk még mindig újabb és újabb munkaalkalmot kínálkozik a francia iparban és a mezőgazdaságban egyaránt. A bevándorlók aránya a következőképpen oszlik meg:

Olaszország	336 282
Lengyelország	177 954
Belgium	175 105
Spanyolország	156 722
Portugália	42 059
Csehszlovákia	21 842
Oroszország	11 887
Többi országok	68.000

Fetűnő e statisztikában az olasz munkások nagy száma, amiből nyilvánvaló, hogy az olasz kivándorlási hivatal a legélelmesebb és legügyesebben használja ki a világpiacokon jelentkező munkaalkalmakat az olasz munkanélküliek elhelyezésére. A munkaügyi hivatal kimutatása szerint jelenleg főleg mezőgazdasági munkásokat keres Franciaország. A bér ezidőszert nap 16-25 frank között váltakozik. A napi szükséglet (lakás és ellátás) havonként 350-600 frank.

Választmányi ülés a Sfatulnál. A kolozsvári Sfatul Negustorenc vezetője ma vasárnap délelőtt 11 órára választmányi ülést hívott egybe, amelyen a kereskedők szanatórium-és betegséglgyő ügyét fogják megtárgyalni. A választmány ezenkívül foglalkozni fog a záróórak kérdésével és ennek tárgyalására a Sfatul vezetősége meghívta a kereskedelmi alkalmazottak szövetségének megbízottját is, hogy a kérdésben együttesen foglaljanak állást.

1750 vagon kőolaj kerül eladásra az iparügyi minisztériumban. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium nemrég szóbéli árverés útján 1750 vagon kőolajat adott el, amelyet az állam bányászó és állami petróleumilletmények címén vett birtokába. Miután sem ez, sem pedig a többi minisztériumokban rendezett szóbéli árverések alkalmával eladott árak iránt nem érték el a világi árak szintjét, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium nem approbálta az árverések eredményét. Ezzel szemben elhatározta a minisz-

térium, hogy az 1750 vagon kőolajat önkéntes árverésén adja el, a szóbéli árverésen kínált áraknál drágábban. A határozat nyomán több társaság előnyös ajánlatot nyújtott be és a bányagazgatóság ezeket az ajánlatokat pártólólag terjesztette minisztérium elé.

TÖZSDE

Június 12-és

A lej Zürichben 220 00—220 00, Párisban 14 60. Bukarestben 302, Bécsben 299 75, Prágában 14 20.

Kolozsvár. A lej zürichi jegyzése ma változatlan. A belföldi piacra főleg üzletelenség ucalkodik, miután az élénkebb kínálattal szemben, a kereslet tartózkodást mutat. Az árfolyamok a következők:

Bécs 33 3—33 60, Prága 6 95—7 02 Budapest 305—310, Páris 7 00—7 10. Zürich 45 70—46 00, Newyork 236 00—238 00, London 1152—1156, Milánó 8 70—8 80.

Zürich. Zárlat: Berlin 12 90 Amszterdam 207 50, Newyork 516 62. London 2513 70, Páris 1507 00, Milánó 1875 00. Prága 1529 50, Budapest 72 35, Belgrád 912 50. Bukarest 220 00—220 00, Varsó 40 00, Bécs 72 95 00

Bukarest. Devizák: Páris 6 93 Berlin 56 60, London 1154 00, Newyork 237 00, Milánó 8 65 Zürich 46 00. Bécs 33 65, Prága 7 05 Brüsszel — Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márká 56 00, leva 1 65, török lira 125, font sterling 1145, francia frank 7 10, svájci frank 45 00, olasz lira 8 60, drachma 2 80, dinár 4 10, dollár 236, lengyel forint —, osztrák schilling 33 50, magyar korona 33 50, cseh korona 7 10, belga frank —, holland forint —.

Select-mozgó

Várkonyi Mihály

legnagyobb magyar filmművész legújabb alakítása

Öngyilkosok

Filmre rendezte Cecil B. de Mille (A 10 parancsolat című film szerzője)

Uranla-mozgó

Az égő golyó

Hatalmas szenzációs dráma, 6 nagy felvonásban. Főszerepben ahíres ALFRED GALAOR.

Apollo-mozgó

2 neveltető vig éra

Nagy vigjáték-műsor, a híres ZIGOTTO-val

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj Str. I. Ratin [vult Kötő-aj. Készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebb festő munkákat.

Cimfestő, szobafestő, zománccényező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőleni és és főregirtás jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Preciziós

fogaskerek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

Convocare

Cassa de Pastrare Cetățenească Soc. pe Acții din Cluj va ținea la 24 Junie 1926 la orele 10 a. m. in localul institutului (Strada Memorandului No 3—5) XVI. adunarea generală. Obiectele adunării: 1. Raportul direcțiunei referitor la activitatea din anul 1925 a băncei. 2. Raportul comisiei de supraveghere referitor la activitatea din anul 1925. 3. Censurarea socotelilor de pe anul 1925, constatarea bilanțului și repartizarea beneficiului. 4. Descărcarea direcțiunei și a comisiei de supraveghere pentru gestiunea anului 1925. 5. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghere. 6. Eventuale propuneri. Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1925. Activ. C ssa numerar: Lei 375.498 53, Efecte proprii Lei 315.140 19, Imobile Lei 650.000—, Cambii: 4.221.352 83, Debitori in conto curent: Lei 9.263.951 85, Total: Lei 14.825.943 40. Pasiv: Capital Lei 5.000 000—, Reserve Lei 558 019 51, Depuneri Lei 4.808.463 83, Creditori 2.498 799 74, Reescont Lei 1.675 300—, Beneficiul net Lei 285 360 32. Total Lei 14.825 943 40. Contul de profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1925. Pierderi: Dobânzi și comisioane plătite Lei 985.611 78. Cheltuieli de administrație Lei 703 697 54. Beneficiul net Lei 283.360 32. Total Lei 1.974.669 64. Profit: Beneficii, reportate din anul trecut Lei 2.841 44. Beneficii din comisioane, dobânzi, venit din imobile etc etc. Lei 1.971.828 20. Total Lei 1.974.669 64. Direcțiunea

Benz

személyautó lejjobb típus 14/30 HP, nyári és téli karoszeriával. B sch felső elektromos világítással, teljesen reparálva és lakkozva, rendkívül olcsó áron eladó. Megkeresések „Ritka alkalom” jellege alatt Kappel hirdetőiroda, Sibiu, kl Erde No 1. küldendők. 1212

Hölgyek és masamódok!

Mindenki előtt elismert, legolcsóbb bevásárlási forrás Romániában

K. Szabó Rózsika kalapgyára

ahol a legmodernebb és legelső szalmakalapok készülnek. Eredeti bécsi modellekből újabb szállítmány érkezett. Szalmaformáások 24 óra alatt végezhetnek. További szíves partfogásukat kéri tisztelettel

K. SZABÓ RÓZSIKA

Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14.

Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu utca 6. sz.

Kiadó

most épülő

műhelyek, raktárak, irodák

Malom-utca 10 sz.

Értekezhetni ugyanott.

Szivógázmotorosok

malmosok, gyárok, ipartelepek stb. sz. szovátai búkfaszennel rendelje tek Feuerstein Kálmán fakereskedőnél Cluj, jelenlegi cím: Szováta fürdő, Törpényi-villa

APRÓHIRDETÉSEK

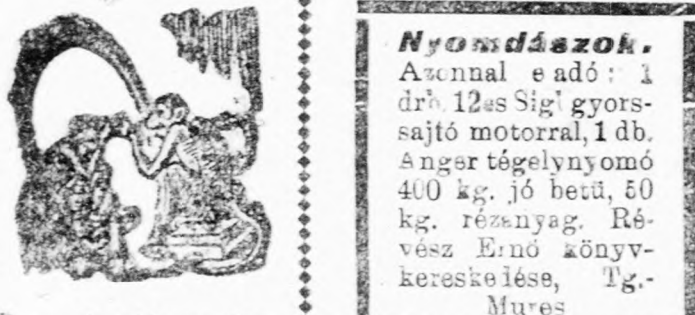
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Alláskeresőknek 800/o kedvezmény. Apróhirdetéseik díja előre fizetendő. Eljegyzési bírek díja 250 lej, előfizelőnek 150 lej

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in CLUJ
"חומשים של נערים"
חומשי רש"י, תרגום פיר
יעדע וואסע טעפעראט געבונדען
וויא איינע געוואהנליכעס שווארצעט מיט
שאונען גראסעס היינע בוכשטאבען געדוקקט
דעסאל-פרוינו נור 5 לעי פער שטיק
ווינער-פערקויפער ווערדען געווינט!

Kiadó a volt Ausländer-féle üzletheihez Ertekezni háztulajdonosna, Piata Mihai útcazul (v. Széchenyi-tér) 39 1243

Utazók
figyelmébe! Ha Hategre utazik, keresse fel az újonnan alakított „Central“ szállodát, va amint az „Ari“ éttermet! Szolid kiszolgálás, jutányos árak.

HUNWALD
Uj Str. Vlahuta (vohi helyi-ut.) 4. Telefon 147

Üvegcsiszoló- és üvegszövőgyár. Táblatag raktár és kezezési vállalat. Hibás tárcák gyártás-összeszerése 1007

Egészséges szép szobák lakótársat keresek teljes ellátással. Rudolf-ut 54.

Sajtkészítők
figyelmébe. A legkiválóbb sajt a „Schweiz“ tejsajt készült. Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co R.-T. vegyészeti gyár. Cluj

Eggenberger építési vállalat, Brasov Weisz Mihály-u. No 15. Telefon 7-37

Gyárműanyag építés, gőzhőszelvények, gépek a pozíció, mindent a betonmunkák kivételével, kőműves, gyárművek részére, sajt szerkezetű szabó, fűtési részletek építé e. Magas építési

T. C. Tisztelettel értesitem, hogy „Dicsőszentmártoni vizimalom lisztlerakata“ cég alatt az Albina é ültével szemben, **Dicsőszentmártonban**
Lisztüzletet nyitottam,
ahol aajt őrlelt, valamint banáti liszteket árusítok. Kiválósággal **Farkas Andor**, malomtulajdonos

Ügyes — előfizetési akvizitőrt
megfelelő kaucióval felvesz az Uj Kelet kiadóhivatala.

LUX-sör
ismét kapható.

Tordai Sörgyár Rt.

Természetes ásványvíz.
VICHY
Ovakodjunk az utánzatoktól.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Az alvó férj. Szenes Béla legújabb vígjátékának bemutatja lesz a jövő hét szenzációja. Pénteken kerül premierre ez különösen kedves vígjáték, mely hónapok óta van műsoron a budapesti Vígyszínházban.
A Maricza grófnő jövő héten ötször van műsoron, me yet eddig minden este usult ház nézett végig.

Vasárnap d. u. 4-kor: Maricza grófnő (Rendező helyárak. Sorozat 430)
Vasárnap fél 9-kor: Maricza grófnő (Bérletszűnetben. Sorozat 431)
Hétfő: Maricza grófnő (7-edszer. Bérletszűnet. Sorozat 432)
Kedd: Maricza grófnő (8-adszor. Bérletszűnet Sorozatszám 433).
Szerda: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat 434).
Csütörtök: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozatszám 435).
Péntek: Az alvó férj (Ujdonság, először. Premierbérlet 65 sz. Sorozat 436)
Szombat: Az alvó férj (Napi bérlet 137 sz. A. Sorozat 437).
Vasárnap d. u. fél 3-kor: C-ócsa asszony (Pintér Bökével, László és Ihsászsal. Lezállított helyárak. Sorozat 438).
Vasárnap 6-kor: Az alvó férj (3-adszor. Lezállított helyárak. Sorozat 439).
Vasárnap este 9 kor: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat 440).
Hétfő: Maricza grófnő (12-adszor. Bérletszűnet. Sorozat 441).

Hess
mérlege minőségi munka.
Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Üvegcsiszolás!

Bator- és fali tükrök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükrök 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivégve. Autóüveg. **Tükrőjavítás** Üveg rezbe foglása művészi kivitelben. Tükrök és tükrőüveg-raktár. — Helyíteti üveg.

„VENUS“ üvegcsiszoló- és tükrőgyár, Friedrich & Co. közhíreségi társaság, Sibiu. Schneidergasse No 4.
Kölans kiszolgálás. Előnyös szállítás.

A francia állam forrása: **Celestin Grand-Grille Hopital**
bevált: csuszál, hólyagbántalmánál, csúszóbetegség, ízületi fájdalomnál.
kiválóan használt májbetegségnél.
gyomor-fájdalmánál.
Vichy-Etat sólugsavas enészhető vizhazikészítése Vichy Etat pastillák evés után elősegít kaz emésztést

szarkezt. Eg hivatal és nyo
Közlöny, St. Pop (Brassai-
1926 június 15
„Az én nem f
Az ezámáb hangu Párisba bosszul ontott figyelt liberáli Bucovi dicsérés képvise besezur ségot, ideérke vetkező tanár v
Rotica urat bo fiatalisgot nemie nyiltasgra és a zsi nevelem. Valóban, vagyok arra, hogy nált és hogy ma a zsidó néph-z te bosszur a az ifjúság nyugodt lehet. An gyilkolni. Megmor irtam, hogy Cuza zsidó utcában, egye görböini. Még ut ahhoz, hogy egyet melyik cuzista at bombákat akarnak
Rotica ur ön is tette — fenyeget romokkal és én mé nek nem fog sem költő is, nyugodtan ról és s.erelemről é gokról, amelyek ne — egyetlen zsidó se koszoruzta fe e ellen kell jönnie, hogy a találtasék, aki a
Ön pogromok jobb véleményrel amely a szó igaz soha sem csinált po sem sülyedhet oly is védtelen csop és mérszárólja. Ez a koyonyájában él é magát, ha ez a lá getéseit nem vesze lehet, hogy előbb- tások lesznek és ak fog jelenni a zsidó önteni szívét a zsi himnuszokat fog z úgy, mint a legu akkor megint man hogy azután a vá hirdesse nekünk a ezt tegnap, amikor költőszívét megillet
Csodálatos, hog ezt a gyilkost sem talán privilegiumuk rescukra? Azt kivá becsületes és erköl ban azt akarják-e, Nekünk is megve — a lopás, rablá mesterség.
Természetesen jo aki nemes indokok a fájtához tartozik aki — elismerem —